Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 116 (20. 383) • 1989 йил 18 май, пайшанба • Баҳоси 3 тийин.

ЯХШИ ҚЎШНИЧИЛИК САРИ

М. С. Горбачев Дэн Сяопин билан учрашди

ПЕКИН, 16 май (ТАСС). Бугун эрталаб Халқ вакиллари Умумхитой мажлисининг биносида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. С. Горбачев ХКП Марказий Комитети Ҳарбий Кенгаши ва ХХР Марказий ҳарбий кенгашининг Раиси Дэн билан суҳбатлашди.

Дэн Сяопин М. С. Горбачевга табрик сўзлари билан мурожаат этиб, бундай деди: мен Сиз билан учрашишни кўпдан бери хоҳлар эдим. Сизнинг Владивостокдаги нутқингиз мени шунга айниқса орзуманд қилиб қўйди. Ўша нутқда СССР ташқи сиёсатининг янги мазмуни — янги сиёсий тафаккур деб аталган нарса намоён бўлган эди. Мен Сизга олий даражадаги Совет—Хитой учрашувини ўтказиш истагимни етказишни сўраган эдим. Бугун биз давлатларимиз ва партияларимиз ўртасидаги муносабатлар нормаллаштирилди, деб айта оламиз.

М. С. Горбачев бу фикрга қўшилди.

Суҳбат кенг мавзулардаги асл мақсадлар хусусидаги эркин фикрлашув тусини олди. Совет—Хитой муносабатлари муаммоларига асосий эътибор берилди.

Дунёдаги ҳозирги аҳволни ҳам, шунингдек социалистик мамлакатлар ўртасидаги муносабатларнинг характерини ҳам Сиз ва биз томондан таҳлил этилишида ҳамоҳанг жиҳатлар кўп, бу эса бир-биримизга пешвоз чиқиш учун шароит бўлиб хизмат қилди, деди М. С. Горбачев. Бугунги учрашув — шу жараённинг натижасидир.

Суҳбат чоғида Россия — Хитой ва Совет-Хитой муносабатлари тарихининг баъзи масалалари хусусида гапирилди. Ушбу фикрлашувнинг мақсади ўтмишга барҳам беришдан, келажак йўлини очишдан иборат, деб уқтирди Дэн Сяопин. «Бўлиб ўтган ишларни шамол учириб кета қолсин, келинг, олдинга қарайлик», — деди у. М. С. Горбачев бу фикр Совет Иттифоқининг ёндашувига мос бўлиб тушади, деб таъкидлади.

Савдо-иқтисодий, илмий-техникавий, маданий соҳалар ва бошқа соҳаларда ҳамкорлик қилиш учун СССР билан ХХРнинг ҳали фойдаланилмаётган катта-катта имкониятлари бор, деган фикр айтилди. Икки томонлама муносабатларни реал мазмун, конкрет ишлар билан тўлдириш кун тартибида турибди.

Социализмнинг тақдири, унинг назарий негизлари тўғрисида, ҳар бир мамлакатдаги миллий ўзига хосликни ҳисобга олиш зарурлиги ҳақида мароқли муҳим фикрлашув бўлди.

М. С. Горбачев билан Дэн Сяопин иккала партиянинг социализм ишига содиқлигини, марксизм назариясини ижодий ривожлантириш муҳимлигини таъкидладилар, янги жамиятнинг ягона модели, ягона андозаси бўлиши мумкин эмас, деган фикрга келдилар.

Суҳбатдошлар дунёдаги ҳозирги аҳвол хусусида кенг кўламда гаплашиб олдилар. Инсоният хатарли чизиқ ёнига бориб қолган ҳозирги вақтда зўравонлик сиёсати даври ўтмишда қолиб кетиши керак, халқаро муаммоларни сиёсий воситалар билан ҳал қилиш, барча мамлакатлар ўртасида амалий алоқаларни йўлга қўйиш тобора зарур бўлиб қолмоқда, деб таъкидланди. Шу маънода Дэн Сяопин Совет—Америка муносабатларининг муxолифликдан мулоқотга ўтказилишини табриклади.

Томонлар Кампучия теварагидаги вазиятни муҳокама қилдилар ва Кампучия муаммосини шу мамлакат халқининг манфаатларини, Осиёда тинчлик ва хавфсизлик манфаатларини кўзлаб сиёсий воситалар билан тезроқ бартараф этиш йўлларини қидириш керак, деган фикрни изҳор этдилар.

Дэн Сяопин М. С. Горбачев билан Р. М. Горбачева шарафига нонушта зиёфат берди.

Суратда: М. С. Горбачевнинг Дэн Сяопин билан учрашуви.

ТАСС—ЎзТАГ телесурати.

М. С. Горбачев Ли Пэн билан учрашди

Шу куни М. С. Горбачев билан ХКП Марказий Комитети Сиёсий бюроси доимий комитетининг аъзоси, Хитой Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг бош министри Ли Пэн ўртасида музокаралар бўлиб ўтди.

Хитой ҳукуматининг бошлиғи олий даражадаги Совет—Хитой учрашувига юксак баҳо берди, бу учрашув икки қўшни социалистик давлат ўртасидаги муносабатлар нормаллашаётганлигини билдиради.

Совет—Хитой муносабатлари ҳақиқатдан ҳам янги босқичга чиқмоқда, айни пайтда бу воқеа рўй бераётган жиҳат муҳимдир, деб фикрни маъқуллади М. С. Горбачев. Жаҳонда халқаро ҳамжамият хатарли чегарага келиб қолган деган фикр мавжуд. Социализм мамлакатларининг ҳам ҳозирги реалликларга кўникиши муаммоси пайдо бўлди. Маълум даражада давр бизга нисбатан ўз талабларини қўймоқда, биз уларни ҳисобга олишимиз ва тегишли сиёсатга сингдиришимиз лозим. Бизнинг тушунишимизча, Совет Иттифоқи ҳам, Хитой Халқ Республикаси ҳам ўз планларини бажариши учун қулай ташқи шароит бўлишига баббаравар муҳтождир. Бироқ иш шу билан тугамайди. Биз ҳам бошқалар каби ядровий ва экологик хавфни иқтисодий жиҳатдан ривожланган мамлакатлар билан кам ривожланган мамлакатлар ўртасидаги тафовут туфайли юзага келаётган муаммоларни ҳисобга олишимиз керак бўлади. Ҳозирги пайтда ҳеч ким ана шу муаммоларни ҳал этишда қатнашишдан ўзини четга ололмайди ва четга олмаслиги зарур. Табиийки, СССР ва Хитойнинг иштирокисиз жаҳонда бурилиш бўлмайди, деган фикрни айтсак, биз ўта такаббурлик қилган бўлмаймиз, деб ўйлайман.

Суҳбат чоғида ҳар иккала томон Совет—Хитой муносабатлари тинч-тотув яшашнинг умум эътироф этган, ҳар томонлама принциплари асосидагина муваффақиятли ривожланиши мумкин деган умумий фикрни изҳор қилди. Бу 50-йиллардаги муносабатларга қайтиш эмас, аммо, сўзсиз, шундан кейинги йилларда рўй берган муҳолифлик вазиятига чек қўйишдир. Гап Совет—Хитой муносабатларидаги сунъий таъсир тўғрисида бораётгани йўқ, деб таъкидлади М. С. Горбачев. Мамлакатларимизнинг кўламлари, уларнинг имкониятлари кенг ўзаро фойдали алоқалар ўрнатиш зарурлигини тақозо этади, бундай алоқаларни сақлаб туриш учун тегишли механизм зарур.

(Давоми иккинчи бетда).

РЕСПУБЛИКАМИЗ ДАЛАЛАРИДА

ЖАДАЛЛИК

Янгиқўрғон районидаги «Октябрь» колхози коллективи бу йил давлатга 4 минг 100 тонна пахта топшириш мажбуриятини олган. Шунингдек, мева ва сабзавот маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришга ҳам эътибор берилаётир.

Шу мақсадда 5 гектар янги ер ўзлаштирилиб, узумзор ва боғ ташкил этилди. Сабзавот экинлари майдонлари ҳам кенгайди.

Колхоз пахтачилигида оилавий пудрат звеноларининг кўпайиб бориши чорвачилик ва паррандачиликда ижара пудрати жорий этилиши яхши самара беряпти. Илгари адир ерларда атиги 23-24 центнердан пахта олинган бўлса, энди ўша ерлардан гектар бошига 30-32 центнердан ҳосил олинмоқда.

Шу кунларда хўжалик миришкорлари барча ишларни жадал олиб боришмоқда. Ғўза ниҳолларига ишлов бериш намунали амалга оширилаяпти.

Ҳ. ТОЖИМАТОВ.

ТЎЛИҚ ГЕКТАРЛАР

Ўтган йили «Победа» колхози деҳқонлари Москва районида биринчи бўлиб ғалаба манзилига етиб келишганди. Пахтакорлар бу йил ҳам астойдил меҳнат қилмоқдалар.

Ғўза парваришида Ленин ордени нишондори Иномжон Нуъмонов, Алижон Жўраев, Зулунбой Тўраев бошлиқ бригадалар олдинда бормоқдалар. Ҳозир хўжалик далаларида экинга иккинчи ишлов бериш қизғин олиб борилаётир. Ҳар гектар ерга бир йўла 300 килограммдан маҳаллий ва минерал ўғит солинаётир. Миришкорлар бу йил 3780 тонналик «оқ олтин» хирмони бунёд этишга аҳд қилишган.

Ғ. ПАРПИЕВ.

ИМКОНИЯТНИ ИШГА СОЛИБ

Ҳозир Пастдарғом районидаги Киров номли колхозда бўлган киши қизғин меҳнат ҳар қачонгидан ҳам авжидалигининг гувоҳи бўлади. Йўлларда экин майдонларига чигит, ўғит ташиётган машиналарни, транспорт тракторларининг кети узилмайди. Пайкалларни бороналар тиркалган тракторларнинг ҳайқириғи тутган. Ер тобига келган жойларга сеялкалар киритилмоқда.

Ҳа, май ойининг бошларида рўй берган табиий офат хўжаликнинг чигит ундириб олинган ерларига, маккажўхори, сабзавот, полиз экинлари экилган майдонлари, боғ ва токзорларига катта талафот етказди. Лекин миришкорлар қийинчиликлардан саросимага тушишгани йўқ. Бригадаларда дала ишлари аниқ график асосида тезкорлик билан олиб борилаётир. Боғ ва токзорларни парваришлаш бошлаб юборилди.

Хўжалик меҳнат аҳли оқилона иш тутиб, пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўлжалдаги ҳосилни олиш учун бор куч ва имкониятларини ишга солишаётир.

Р. КАРИМОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони

ЎЗБЕКИСТОН ССРНИНГ МАЪМУРИЙ-ТЕРРИТОРИАЛ БЎЛИНИШИГА ЎЗГАРТИШЛАР КИРИТИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

1. Қорақалпоғистон АССР Олий Совети Президиумининг **Нукус райони** территориясини халқ депутатлари Нукус шаҳар Совети маъмурий бўйсунишидан чиқариш ва мазкур районнинг маъмурий марказини Нукус шаҳридан Оқманғит шаҳар посёлкасига кўчириш тўғрисидаги Фармони тасдиқлансин.

2. Халқ депутатлари Андижон, Бухоро, Самарқанд, Сирдарё, Тошкент, Фарғона ва Хоразм область Советлари ижроия комитетларининг илтимослари қондирилиб, Ўзбекистон ССР составида қуйидаги районлар тузилсин:

Андижон областида маъмурий маркази Бўз шаҳар посёлкасида бўлган **Бўз райони** тузилиб, унинг составига Бўз шаҳар посёлкаси, Комсомолобод районининг Киров номли, М. Жалолов номли ва Ховос қишлоқлари киритилсин.

Комсомолобод районининг маъмурий маркази Бўз шаҳар посёлкасидан Оқолтин аҳоли пунктига кўчирилсин;

Бухоро областида маъмурий маркази Олот шаҳрида бўлган **Олот райони** тузилиб, унинг составига Олот шаҳри ва Қоракўл районининг Наҳористон, Гулистон, Денов, Жумабозор, Пахтакор, Талқонсайёд, Чандир ва Чорбоғ қишлоқлари киритилсин;

Бухоро областида маъмурий маркази Янгибозор қишлоқ аҳоли пунктида бўлган **Пешку райони** тузилиб унинг составига Ромитан районининг Абу Али Ибн Сино номли Варахша Жонгелди, Зандони, Қалай, Миришкор, Пешку ва Янгибозор қишлоқлари киритилсин;

Наманган областида маъмурий маркази Ҳаққулобод шаҳрида бўлган **Норин райони** тузилиб, унинг составига Учқўрғон районининг Ленинобод, Норинкапа, Пахтақишлоқ, Тўда, У. Юсупов номли ва Учтепа қишлоқлари киритилсин;

Наманган областида маъмурий маркази Чортоқ шаҳрида бўлган **Чортоқ райони** тузилиб унинг составига Янгиқўрғон районининг Ойқирон, Алихон, Боғистон, Гулшан, Караскон, Ленин номли, Нариманов номли ва Парамон қишлоқлари киритилсин;

Янгиқўрғон районининг маъмурий маркази Чортоқ шаҳридан Янгиқўрғон шаҳар посёлкасига кўчирилсин;

Самарқанд областида маъмурий маркази Қўшработ аҳоли пунктида бўлган **Қўшработ райони** тузилиб, унинг составига Иштихон районининг Оқтепа, Охунбобоев номли, Зармитан, Қўшработ қишлоқлари ҳамда шу райондаги «Коммунизм» совхози фойдаланиб келаётган ерлар доирасидаги Қўрли қишлоғи территорияси, Пайариқ районининг Кўлтўсин қишлоғи ва шу райондаги Партия XXV съезди номли совхоз фойдаланиб келаётган ерлар доирасидаги Ленинизм қишлоғи территориясининг бир қисми, шунингдек, Нурота районининг Жўш қишлоғи киритилсин;

Фарғона областида маъмурий маркази Ёзёвон шаҳар посёлкасида бўлган **Ёзёвон райони** тузилиб, унинг составига Ёзёвон шаҳар посёлкаси, Охунбобоев районининг Гулистон, Қатортол, Октябрь, Хонобод, Чўли Гулистон, Ёзёвон ва Янгиобод қишлоқлари киритилсин;

Хоразм областида маъмурий маркази Янгибозор шаҳар посёлкасида бўлган **Янгибозор райони** тузилиб, унинг составига Янгибозор шаҳар посёлкаси, Урганч районининг Оёқдармон, Боғолон, Бошқиршиқ, Бўзқалъа, Гагарин номли, Уйғур, Чубаланчи ва Ширинкўнғирот қишлоқлари киритилсин;

Сирдарё областидаги **Жиззах районининг** территорияси халқ депутатлари Жиззах шаҳар Совети маъмурий бўйсунишидан, Тошкент областидаги **Янгийўл районининг** территорияси эса халқ депутатлари Янгийўл шаҳар Советининг маъмурий бўйсунишидан чиқарилсин.

Жиззах районининг маъмурий маркази Жиззах шаҳридан Учтепа қишлоқ аҳоли пунктига кўчирилсин, Янгийўл районининг маъмурий маркази эса Янгийўл шаҳридан Гулбаҳор шаҳар посёлкасига ўтказилсин.

3. Белгилаб қўйилсинки, янги тузилган районлар территориясида жойлашган сайлов округларидан сайланган шаҳар ва район Советларининг депутатлари халқ депутатлари шу район Советларининг депутатлари ҳисобланади.

4. Халқ депутатлари Андижон, Бухоро, Наманган, Самарқанд, Сирдарё, Тошкент, Фарғона ва Хоразм область Советларининг ижроия комитетларига мазкур районларни тузиш билан боғлиқ бўлган зарур ташкилий тадбирларни амалга ошириш топширилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси

М. ИБРОҲИМОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари

Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри
1989 йил 17 май.

Ташкилот комитети мажлиси

Май ойининг охири ва июнь ойининг бошларида мамлакатимизда катта тинчлик тадбири — СССР ва АҚШ биродарлашган шаҳарлари вакилларининг биринчи учрашуви бўлади.

Бу учрашувнинг асосий тадбирлари Ўзбекистон пойтахтида ўтади. Тошкентга Американинг 50 га яқин шаҳридан намояндалар келишади.

16 май куни Тошкентда бўлажак учрашув ташкилот комитетининг мажлиси бўлди. Ташкилот комитетининг раиси, Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси Ҳ. Ҳ. Ғуломовнинг, шунингдек бир қанча идоралар ва шаҳар хизматчилари вакилларининг ана шу муҳим халқаро тадбирга тайёргарлиги қандай бораётгани тўғрисидаги ахбороти тингланди.

(ЎзТАГ).

Дунё хотин-қизларининг Тошкентдаги анжумани

✦ Осиё—Тинч океани региони мамлакатлари хотин-қизлар жамоатчилиги анжумани қатнашчиларининг сайёрамизнинг истиқболи тўғрисидаги ғамхўрлик ва ташвиш туйғулари Тошкентга етаклади. «Хотин-қизлар дунё учун ва дунё хотин-қизлар учун» мавзусига бағишланган мана шу мўътабар анжуман 17 май куни «Интурист» маданият-ахборот марказида тантанали очилди. Ўзбекистон пойтахтида бундай анжуман иккинчи марта ўтказилмоқда — биринчиси 1986 йилнинг сентябрида бўлган эди. Бу гал учрашувда жаҳондаги 20 мамлакатдан 71 жамоат ташкилотининг, шунингдек, бир қанча халқаро ташкилотларнинг вакиллари иштирок этмоқдалар. Учрашувни Совет хотин-қизлари комитети билан Ўзбекистон республика хотин-қизлар кенгаши ўтказмоқда.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. И. Иброҳимов анжуман қатнашчиларига самимий табрик сўзлари билан мурожаат қилди. У ҳозирги анжуманнинг мақсадлари юксак инсонпарварлик руҳи билан суғорилганлигини қайд этиб ўтди. Ядро уруши хавфини бартараф этиш, экология муаммоларини ҳал қилиш, Ер юзида очарчиликни, касалликларни тугатиш бутун дунё аҳлининг куч-ғайратлари бирлаштирилишини талаб қилади. Турли мафкура, динга мансуб бўлган хотин-қизлар анжуманга келишди. Аммо улар янгича сиёсий тафаккурга асосланиб, ўзларини ажратиб турган ғовларни енгиб ўта олдилар.

М. И. Иброҳимов Ўзбекистон хотин-қизлари республиканинг иқтисодий ва социал турмушида қандай иштирок этаётганликлари тўғрисида сўзлаб берди. Кейинги вақтларда Ўзбекистон хотин-қизлари кенгашининг иши алоҳида роль касб этди, ҳозир бу кенгашда 150 мингдан зиёд фаоллар бор.

Делегатлар БМТ Бош секретари Хавьер Перес де Куэльяр анжуман номига йўллаган табрикномани қарсаклар билан кутиб олдилар. Табрикномани БМТ социал ривожланиш ва гуманитар масалалар Вена марказининг вакили Д. Матиасон ўқиб эшиттирди.

Совет хотин-қизлари комитетининг раиси З. П. Пухова анжуман қатнашчилари ва меҳмонларга табрик сўзлари билан мурожаат этди. У самимий кутиб олиб, мароқли ва самарали ишлаш учун қулай имкониятлар яратилганлиги учун Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетига, республика Олий Совети Президиуми ҳамда Министрлар Советига сидқидилдан ташаккур изҳор қилди.

Анжуманнинг очилиш маросимида Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Б. Ф. Сатин, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, хотин-қизлар анжумани ташкилот комитетининг раиси С. У. Султонова қатнашдилар.

✦ Шу куни анжуман ўз ишини бошлади. Унинг қатнашчилари XXI аср бўсағасида хотин-қизларнинг жамиятдаги ва оиладаги аҳволини, бутун дунё учун жаҳоншумул бўлган муаммолар — халқаро муносабатларни инсонпарварлаштириш, янги халқаро иқтисодий тартиб ўрнатиш, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш муаммоларини ҳал этишда хотин-қизларнинг ролини муҳокама қиладилар.

«Фемина» журналининг бош редактори ҳиндистонлик Вимла Патил «Осиё — Тинч океани регионида ишонч ва ҳамкорликни мустаҳкамлашга, бехатар ва ядросиз дунёни таъминлашга хотин-қизлар қўшаётган ҳисса» мавзусида доклад қилди. У ҳозирги пайтда хотин-қизлар жамиятнинг сиёсий, иқтисодий, маънавий соҳасига таъсир ўтказаётган реал куч эканлигини қайд этиб ўтди. Хотин-қизларга турмушнинг барча соҳаларида иштирок этиш учун кенг имкониятлар бериб қўйилган тақдирдагина ҳар қандай мамлакатнинг барқ уриб ривожланишига эришиш мумкин. Бу йил Ҳиндистонда хотин-қизларнинг аҳволини яхшилаш программаси қабул қилинди. Программа заифаларга катта сиёсий ҳуқуқлар берилишини кўзда тутади. Зўравонликлар, урушлардан дунёнинг тинкаси қуриди, одамларга эзгулик, ҳамкорлик етишмаяпти. Турли мамлакатларда дунёга келган аёллар ўз фарзандлари учун тинчлик бўлишини астойдил истайдилар. Улар ўзларининг овозига қулоқ солинишини истайдилар. Бунинг учун бирлашиш, ўз олдиларидаги муаммоларни ҳал этиш учун тўғри ёки нотўғри йўл танланганлигини идрок этиш зарур. Хотин-қизларнинг Тошкентдаги каби учрашувлари бунинг учун яхши имконият яратади.

Анжуманда СССР Фанлар академияси шарқшунослик институтининг катта илмий ходими, тарих фанлари кандидати Н. Б. Лебедева сўзга чиқди. У дунё барқарор, адолатли бўлиб қолиши, муҳолифлик ва ўзаро ишончсизлик ўрнига ҳамкорлик ва ҳамжиҳатлик бўлиши учун ҳамма нарсани қилиш барча тараққийпарвар кучларнинг бош вазифаси эканлигини таъкидлади. Янгича фикрлаш йўлини танлаб олган СССР ҳамда бошқа социалистик давлатларнинг тинчликсевар ташаббуслари мана шу мақсадга қаратилган. Бундай таклифлар комплекси Осиё—Тинч океани регионида кескинликни камайтириш вазифасини ўртага қўяди. Кўпгина давлатлар учун қулай вазият вужудга келмоқда: Эрон билан Ироқ ўртасидаги жанг ҳаракатлари тўхтатилди, «Кампучия муаммоси»ни бартараф этиш жараёни бошланди. Афсуски, Афғонистон Ер юзининг «қайноқ» нуқталаридан бири бўлиб қолмоқда. Совет қўшинлари олиб чиқиб кетилганидан кейин бу мамлакатга ҳарбий аралашув кучайтирилди. Ҳозир Афғонистон халқи бошига ажал ва кулфатлар ёғдираётган урушни тўхтатиш учун тинчликсевар кучларнинг ғайрат-ҳаракатларини бирлаштириш ҳар қачонгидан зарурдир.

✦ Қайта қуриш совет хотин-қизларига қандай наф келтирмоқда? Анжуманнинг чет эллик қатнашчилари 16 май кечқурун «Интурист» маданият-ахборот марказида бўлиб ўтган брифингда ана шу саволга жавоб олишди. Меҳмонлар қайта қуришнинг конкрет натижалари билан, Совет Иттифоқидаги дугоналари дуч келаётган қийинчиликлар билан қизиқдилар.

Қайта қуришда қатнашиш — заифалар ўзларининг нозик елкаларига олган қўшимча юмушлардир. Хотин-қизлар учун қайта қуриш — ўзларининг жамиятдаги мавқеига янгича назар ташлаш, турмушни яхшилик сари ўзгартириш имкониятидир. Хотин-қизлар жамиятни янгилаш жараёнига фаол киришдилар, аммо ўзларининг асосий вазифаси — она, рафиқа эканликларини унутмаяптилар. Хотин-қизлар кенгашлари аёлларга тааллуқли кўпгина масалаларни ҳал этиш имконини бераётган реал куч бўлиб қолди. Хотин-қизларсиз қайта қуришнинг бўлиши мумкин эмас, лекин қайта қуриш ҳам хотин-қизларга кўп нарса бериши керак, дейишди брифинг қатнашчилари. Ҳозир кўпгина эркаклар аёлларнинг муаммоларини ҳал этишга киришаётганликлари бежиз эмас. Масалан, СССР халқ депутатлари бўлган деярли барча эркакларнинг программалари хотин-қизларнинг аҳволини яхшилаш тўғрисидаги бандларни ўз ичига олган.

СССР Фанлар академияси давлат ва ҳуқуқ институтининг етакчи илмий ходими Т. Е. Абова, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси экономика институти директорининг ўринбосари Р. А. Убайдуллаева, Қозоғистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси М. Х. Шигаева, совет делегациясининг бошқа аъзолари анжуманнинг чет эллик қатнашчилари берган кўпдан-кўп саволларга жавоб қайтардилар.

(ЎзТАГ).

Суратда: анжуман қатнашчиларидан бир гуруҳи: Росав Карли (Непал), Овшан Сбухи (Покистон), Эльзабет Рант (Янги Зеландия), Саванта Клофи (Филиппин) ва Малоҳат Шохобова (Тожикистон ССР)нинг Тошкентдаги учрашуви.

М. НАЗАРОВ сурати.

ЯХШИ ҚЎШНИЧИЛИК САРИ

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Ли Пэн Хитой жаҳонда рўй бераётган ўзгаришларни кўриб чиқаётганлигини айтди. Бизга, деди у, мамлакат ичкарисида барқарор сиёсий вазият, халқаро майдонда эса тинчлик вазияти даркор. Бу узоқ вақтни талаб этадиган мамлакатни модернизациялаш вазифаларини ҳал этиш учун зарур. Биз Совет Иттифоқи ўртага қўйган янгича сиёсий фикрлаш концепциясига эътиборни қаратдик. Мазкур концепцияда Совет раҳбарияти илгари баён этмаган бир қанча жиҳатлар ажратиб кўрсатилади. ХХРга келганда, бу ерда бизнинг мамлакатимиз ўзининг халқаро сиёсатида амал қилаётган янгича халқаро сиёсий тартиб ғояси илгари сурилди.

Музокаралар чоғида Совет—Хитой муносабатларини ривожлантиришнинг конкрет масалаларини муҳокама қилишга катта ўрин берилди.

Ҳарбий соҳада кескинликни юмшатишнинг келгусидаги истиқболлари батафсил муҳокама этилди. Ҳар иккала томон Совет — Хитой чегараси районларида жойлаштирилган қўшинларни қисқартиришга тайёр эканлигини изҳор қилди. Иккала мамлакат ҳукуматларига таклифлар тақдим этиш учун амалий музокара механизмини вужудга келтириш келишиб олинди.

Суҳбатдошлар чегара муаммоларини бартараф этишга оид музокараларнинг боришини ва эришилган натижаларни кўриб чиқиб, музокаралар даражасини ошириб, уларга қўшимча омил бағишлаш мақсадга мувофиқ деган хулосага келдилар.

Ҳар иккила томон экономика, фан ва техника соҳасидаги ҳамкорликни кенгайтириш мақсадга мувофиқлиги тўғрисида фикр билдирди. Бунда ҳамкорликни узоқ муддатли негизга ўтказиш мақбул эканлиги ва янгича замонавий шаклларни айниқса муҳимлиги таъкидланди. Металлургия, энергетика, транспорт, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш устун соҳалар деб тилга олинди. Суҳбатнинг ана шу қисмида бир қанча конкрет ғоялар ва таклифлар ўртага қўйилди ҳамда иқтисодий, савдо-сотиқ ва илмий-техникавий ҳамкорлик масалалари билан шуғулланувчи Совет — Хитой комиссияси доирасида ана шу ғоя ва таклифларни ишлаб чиқиш тўғрисида аҳдлашувга эришилди. Ҳар иккала томоннинг илмий муассасалар ўртасидаги амалий алоқаларни ривожлантиришга, соғлиқни сақлаш ва халқ таълими соҳасидаги ҳамкорликка, маданият соҳасида ўзаро айрибошлашга кўмаклашиши келишиб олинди.

Чжао Цзиян билан суҳбат

Тушдан кейин М. С. Горбачев ХКП Марказий Комитетининг Бош секретари Чжао Цзиян билан суҳбатлашди.

Чжао Цзиян Совет Иттифоқилик меҳмонни ХКП Марказий Комитети номидан табриклаб, шу бугундан эътиборан Совет Иттифоқи Коммунистик партияси билан Хитой Коммунистик партияси ўртасидаги муносабатлар нормаллаштирилди деб ҳисоблаш мумкин деди. Бизларнинг партияларимиз ўз мамлакатларини идора қилувчи партиялардир, шу сабабли улар ўртасидаги алоқалар совет ва хитой халқлари ўртасидаги яхши қўшничилик ҳамда дўстликни мустаҳкамлашда катта фойдали роль ўйнаши мумкин.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари қуйидагиларни таъкидлади: совет коммунистлари хитой халқининг ХКП бошчилигида мустақиллик учун, социализм йўлидан ривожланиш учун олиб бораётган кураши билан ҳамиша бирдам бўлиб келдилар. Хитой коммунистлари билан муносабатларни нормаллаштириш бизнинг партиямизда маъқулланиб, қўллаб-қувватланиб кутиб олинмоқда.

Иккала партия ўртасидаги алоқалар қандай ривожланиши лозимлиги масаласини муҳокама қилиш чоғида суҳбатдошлар тенг ҳуқуқлилик, ўзаро ҳурмат, бир-бирининг ички ишларига аралашмаслик принциплари шу муносабатларга асос қилиб олиниши лозим, деган фикрни билдирдилар. Ҳеч ким ҳақ гапни айтиш ҳуқуқини ўзиники, деб даъво қила олмайди. Ўзаро ахборот бериш, бир-бирининг тажрибасини ўрганиш, марксизм назариясини ва социалистик қурилиш практикасини ривожлантиришнинг энг муҳим муаммолари хусусидаги фикрлар ва ёндашувларни таққослаш фойдали бўлади.

Социалистик тараққиёт шакллари ва усуллари масалалари юзасидан жуда қизғин ва мазмундор фикрлашув бўлди. Социализмни янги поғонага кўтариши, унга янада замонавий ва юксак сифат бахш этиши лозим бўлган ва ҳозирги вақтда амалга оширилаётган ўз гартишлар ҳамда ислоҳотларга иккала томон ўзаро зўр қизиқиш билан қараётганлиги аниқланди.

Суҳбатдошлар экономика, сиёсий система ва ижтимоий турмушнинг бошқа соҳаларидаги ўзгартишларнинг натижалари хусусида ўз фикрларини бир-бирлари билан ўртоқлашдилар. Айни вақтда ислоҳотлар йўлида вужудга келган қийинчиликлар ҳақида, ҳар бир мамлакат олдида турган энг зарур масалаларнинг ҳал этилишига халақит бераётган муаммолар тўғрисида рўй-рост гапирилди. Ислоҳотлар билан боғлиқ бўлган бир қанча жараёнларнинг ўхшашлиги ва айни вақтда миллий хусусиятлар, бошқа омиллар туфайли юзага келадиган ўзига хосликлар уқтириб ўтилди. Барча муаммолар ислоҳотлар доирасида ҳал этилиши мумкин, деган умумий эътиқод изҳор қилинди.

Бизга ислоҳот керак, деб таъкидлади Чжао Цзиян. У социализмнинг афзаллигини намоён этади, унинг жозиба кучини тиклайди. Мақсадга эришишнинг бирдан-бир йўли мана шундан иборат. М. С. Горбачев бу нуқтаи назарга қўшилиб, социализм хусусидаги, янги жамият қурилишида партиянинг роли ҳақидаги догматик қараш мағлубиятга учради, деган фикрни айтди. Ҳозир масала шу тарзда турибди: социализмни янгилаш, унинг имкониятларидан инсон манфаатлари йўлида тўла-тўкис фойдаланиш лозим.

Иккала партиянинг раҳбарлари алоқаларни ривожлантириш истиқболлари тўғрисидаги фикрларини ўртоқлашдилар. Партиявий ишнинг аниқ-равшан тажрибасини алмашиш биринчи ўринга чиқиб олмоқда. Бу ишни Марказий Комитетларнинг бўлимлари, регион ва завод партия комитетлари йўли билан, жамиятшунос олимлар йўли билан бажариш мумкин.

Чжао Цзиян М. С. Горбачев ва унга ҳамроҳлик қилаётган кишилар шарафига зиёфат берди. Зиёфатда ХКП Марказий Комитети Сиёсий бюроси доимий комитетининг аъзолари Цяо Ши ва Ху Цили ҳозир бўлдилар.

М. С. Горбачев Совет раҳбарияти номидан Дэн Сяопин, Чжао Цзиян ва Ли Пэн ўртоқларни расмий визит билан СССРга боришга таклиф этди.

Пекиндаги учрашувлар ва музокаралар самимий, хайрихоҳлик муҳитида ўтди. Уларда: Совет томонидан — Э. А. Шеварднадзе, А. Н. Яковлев, Ю. Д. Маслюков, Е. И. Чазов, Г. Х. Шаҳназаров, О. А. Трояновский, И. А. Рогачев; Хитой томонидан — Хитой Халқ Сиёсий маслаҳат кенгаши Умумхитой комитети доимий комитетининг раиси Ли Сяньнянь, ХКП Марказий Комитети Сиёсий бюроси доимий комитетининг аъзоси, Давлат Кенгаши бош министрининг ўринбосари, ХХР Давлат план комитетининг раиси Яо Илинь, ХКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ХХР Давлат Кенгаши бош министрининг ўринбосари Тянь Цзиюнь, ХКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ХХР Давлат Кенгаши бош министрининг ўринбосари У Сюецянь, ХКП Марказий Комитети секретариатининг аъзоси Янь Минфу, ХХР ташқи ишлар министри Цянь Цичэнь, ХХРнинг СССРдаги элчиси Юй Хунлян қатнашдилар.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

СССР Олий Совети Президиуми ўртоқ Михаил Фёдорович **Ненашевни** СССР нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитетининг раиси вазифасидан озод қилиб, уни СССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетининг раиси этиб тайинлади.

СССР Олий Совети Президиуми ўртоқ Александр Никифорович **Аксёнов** пенсияга чиқиши муносабати билан уни СССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетининг раиси вазифасидан озод қилди.

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

ТЕРМИЗ, 17 май. (ЎзТАГ) Бугун Сурхондарё область партия комитетининг пленуми бўлди. КПСС Марказий Комитетининг 1989 йил март ва апрель Пленумларининг талаблари асосида агросаноат комплексини ривожлантиришга ва озиқ-овқат программасини ҳал этишга партия таъсирини кучайтириш тўғрисидаги масала муҳокама қилинди.

Область партия комитети бюросининг бундан аввалги пленумдан кейинги ишлари тўғрисидаги ахборот ҳам тингланди.

Пленумда область партия комитетининг биринчи секретари С. Мамарасулов нутқ сўзлади.

ЛЕКЦИЯ ПРОПАГАНДАСИ ВА ҚАЙТА ҚУРИШ

«Социал иқтисодий ривожланишни жадаллаштириш ва Ўзбекистон ССРнинг экология муаммоларини ҳал этишда лекция пропагандаси ролини ошириш» деган мавзудаги илмий-амалий конференция 16 май куни Тошкентда ўз ишини тамомлади. Конференция қатнашчилари — республиканинг етакчи олимлари ва мутахассислари, «Билим» жамиятининг лекторлари докладларида экономика ва социал соҳада қайта қуришнинг турли жиҳатлари чуқур таҳлил этилди. Сўзга чиққан кишилар жиддий экология муаммолари тўғрисида алоҳида ташвиш билан гапирдилар.

Қабул қилинган тавсияларда «Билим» жамиятининг илмий тадқиқот институтлари, олий ўқув юртларидаги бошланғич ташкилотлари билан меҳнат коллективлари ўртасида ижодий ҳамкорлик тўғрисида шартнома тузишни кенг йўлга қўйиш, лекция пропагандасининг амалий ўйинлар ва практикумлар, семинар-мулоқотлар ва «Иқтисодий таҳлил столлари», маслаҳатлашувлар ва мунозаралар сингари формаларидан кенг фойдаланиш таклиф этилди. Турли категориядаги ходимлар билимини тўлдириш учун халқ университетлари имкониятларидан фаолроқ фойдаланиш тавсия этилди.

(ЎзТАГ).

Ли Пэн бир гуруҳ совет журналистлари билан суҳбатлашди

ПЕКИН, 16 май. ТАСС мухбири Владимир Каширов хабар беради: «Ўртоқ М. С. Горбачев ва бошқа совет раҳбарлари билан эндигина тугаган музокаралар муваффақиятли, ҳамжиҳатлик, самимият ва дўстлик вазиятида ўтди», деди бугун бу ерда ХХР Давлат Кенгашининг Бош министри Ли Пэн бир гуруҳ совет журналистлари билан суҳбатда.

Музокаралар чоғида халқаро муаммолар ва икки томонлама муносабатлар масалалари тилга олинди, деди Хитой ҳукуматининг бошлиғи. Томонлар муҳокама этилган масалалар юзасидан бир-бирига мос ёки яқин фикрларни айтдилар. Бироқ фикрларда тафовутлар ҳам сақланиб қолганлиги мутлақо табиийдир. Энг муҳими, ҳар иккала томон турли нуқтаи назарни ошкора билдирди ва бу эса бизнинг бир-биримизни яхшироқ тушунишимизга имкон берди.

Бизда совет раҳбарлари тўғрисида ғоят яхши таассуротлар пайдо бўлди. Совет Иттифоқининг раҳбарлари — Совет — Хитой муносабатларини ривожлантиришга азм қилган дилкаш, самимий кишилардир. Улар жаҳонда рўй бераётган воқеаларни яхши тушунадилар ва уларга тўғри баҳо берадилар.

Дэн Сяопиннинг М. С. Горбачев билан учрашувидан кейин Совет — Хитой муносабатлари ривожланишининг янги босқичига кирганлигига шак-шубҳа йўқ, деди сўнгра Ли Пэн. Хитой раҳбари иккала мамлакатимиз ўртасидаги муносабатларни рус тилига таржима қилганда, «ўтмишга хотима бериш, келажакни кашф этиш» деган саккизта белгидан иборат ибора билан таърифлади. Бу эса ХХР билан СССР ўртасидаги муносабатлар нормал изга тушаётганлигини, келгусида барча соҳаларда бу муносабатлар ривожланаверишини билдиради. Аммо бу муносабатлар 50-йиллардаги мавжуд иттифоқчилик муносабатларидан фарқ қилади, чунки илгариги муносабатлар эндиликда иккала мамлакат манфаатларига, шунингдек давр ва тарих тақозосига мос келмайди. Биз дўстлик ва яхши қўшничилик муносабатларини тинч-тотув яшашнинг бешта принципи негизига қурамиз.

Хитой ҳукуматининг бошлиғи Монголия ҳукумати билан маслаҳатлашувлар олиб борилгандан кейин Совет ҳукумати ўз қўшинларини Монголия Халқ Республикасидан олиб чиқиб кетишга тайёр эканлигидан мамнуният изҳор қилди. Айни пайтда, деди у, чегара районида Совет ва Хитой қуролли кучларини қисқартириш тўғрисидаги масала кўриб чиқилди. Мазкур масала батафсил муҳокама қилишни талаб этади, аммо энг муҳими шундан иборатки, ҳар иккала томон уни ҳал этишга ижобий ёндашиш истагини изҳор қилди.

Пировардида Ли Пэн Совет — Хитой муносабатларининг нормаллашаётганлиги бирорта томонга қарши қаратилмаганлигини таъкидлади. «ХХР Қўшма Штатлар билан яхши муносабатдадир ва ўйлайманки, Хитой — Совет муносабатларининг нормаллашуви ҳозирги дунёнинг тараққиёти билан баравар бормоқда. Мен тинчлик ва тараққиёт учун курашаётган барча кишилар Хитой билан Совет Иттифоқи ўртасидаги муносабатларнинг нормал изга тушаётганлиги жараёнини табриклайдилар, деб ўйлайман».

ҲАМКОРЛИК ЙЎЛИДА

Алишер Навоий номли Ўзбекистон ССР Давлат кутубхонасида М. С. Горбачевнинг ХХРга визитига бағишланган китоб кўргазмаси очилди.

«СССР — Хитой: ҳамкорлик йўлидан» деган умумий мавзу атрофига жамланган кўргазма Хитой Халқ Республикасининг ҳозирги даврдаги давлат сиёсати ҳақида ҳикоя қилади, мамлакат тараққиёти тарихининг асосий босқичлари билан таништиради.

Китоб айирбошлаш режасига кўра, ХХРдаги энг катта кутубхоналар юборган хитой ва уйғур тилларидаги материаллар қизиқарлидир. Ижтимоий-сиёсий адабиётга доир янги китоблар орасида Хитой ижтимоий фанлар академиясининг илмий асарлари бор, улар давлат тузилишидаги ўзгаришлар ва иқтисодий система ислоҳоти, бошқа ўзгаришлар ҳақида ҳикоя қилади.

Экспозициянинг бир бўлими «Совет уйғурлари — менинг халқимдир» деб аталади. Бу ерда Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими Ҳилом Раҳимович Худойбердиев шахсан ўзи тўплаган материаллар намойиш этилмоқда. У уйғур миллатига мансубдир. Ҳилом Раҳимович ХХР Синцзянь уйғур автоном округидан кўчиб келиб, бир неча йиллардан буён Ўзбекистонда яшаётган уйғурлар ҳаёти ёритилган китоблар ва журналларни тўплаб келмоқда. Унинг ўзи эса малакали таржимон. Худойбердиев рус ва совет бадиий сўз усталарининг роман ва повестларини уйғур тилига таржима қилган, бу асарлар ҳам кўргазмада намойиш этилмоқда.

(ЎзТАГ мухбири).

ХИТОЙ ТИЛИ ЎҚИТИЛМОҚДА

Цзинань вилоятидаги Шаньдун университети доценти Ван Пин Тошкентдаги 59-мактабнинг барча ўқувчиларига Хитой тилидаги билимлари учун «аъло!» баҳо қўйди. У СССР Халқ таълими ва ХХР маориф ишлари давлат комитетлари ўртасидаги шартномага кўра Тошкент университетидаги хитой филологияси кафедрасида хитой тили ва адабиётидан дарс бермоқда.

Бу мактабда 33 йилдан бери хитой тили ўргатилмоқда. Мактаб ўқувчилари Хитой тилида бинойидек гаплашаётганини, ХХРнинг географиясини, тарихини, урф-одатлари ва анъаналарини яхши билганликларини кўриб, Ван Пин жуда хурсанд бўлиб кетди.

Мактабни битириб чиққан кўпгина йигит ва қизлар учун хитой тили касб бўлиб қолди, улар муаллим бўлиб етишдилар. Ана шу мактаб ўқитувчилари орасида Харбин ва Урумчидаги олий ўқув юртларини битириб чиққан мутахассислар бор.

— Узоқ йиллар мамлакатларимиз ўртасига совуқчилик тушган эди, деди ЎзТАГ мухбири билан суҳбатда 59-мактаб хитой тили муаллимаси В. В. Кай-Су. У асли хитой миллатига мансубдир. — Лекин халқларнинг бир-бирига қизиқиши йўқолиб кетмади. Шунинг учун ҳам Ўзбекистондаги учта мактабда болалар хитой тилини ўрганишни давом эттирдилар. Узоқ танаффусдан кейин болалар Пекиндаги гимназия ўқувчилари билан яна бир-бирларига хат ёза бошладилар. Хитой тили шу қадар машҳур бўлиб кетдики, мактабимизни битириб чиқаётган йигит ва қизларимизнинг ярми шарқшунослик факультетига кириб, хитой тилини ўрганишни давом эттиришмоқчи. Мактабимиз муаллимларига биринчи марта Хитойда тажриба ўтказиш имконияти берилди.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ҲУҚУҚИЙ СИЁСАТ МАСАЛАЛАРИ КОМИССИЯСИНИНГ МАЖЛИСИ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети секретари В. М. Чебриков раислигида КПСС Марказий Комитети Ҳуқуқий сиёсат масалалари комиссиясининг навбатдаги мажлиси бўлди.

Комиссия СССР Бош прокурори А. Я. Сухарев ва СССР ички ишлар министри В. В. Бакатиннинг жиноятчиликка қарши кураш ҳолати тўғрисидаги ахборотларини муҳокама қилди. Шунингдек, ҳуқуқни муҳофаза этувчи органлар ходимларининг ва ҳуқуқ-тартиботни муҳофаза қилиш юзасидан хизмат ёки жамоат бурчини бажараётган бошқа шахсларнинг ҳуқуқий ҳимоя этилишини кучайтириш чоралари тўғрисидаги масала ҳам кўриб чиқилди.

Комиссия мамлакатда жиноятчиликнинг ўсаётганлигидан жиддий ташвиш билдирди. Фикр алмашиш чоғида шу нарса қайд этиб ўтилдики, 1985—1986 йилларда ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлашда ва жиноятчиликка қарши курашда қўлга киритилган баъзи ижобий тенденцияларни мустаҳкамлашга муваффақ бўлинмади. Мамлакатда жамоат тартибининг ҳолати ёмонлашмоқда, оғир жиноятлар сони ортиб бормоқда. Ишлар аҳволининг нохушлиги ҳуқуқбузарлик ҳолатларининг миқдори ортиб бораётганлигидангина эмас, айни вақтда жиноятчилик структураси ўзгараётганлигидан ҳам далолат беради. Жиноий ишлар тобора ташкилий характерга эга бўлиб, «касб» тусини олмоқда.

Бунинг устига ҳуқуқ-тартиботни ҳимоя қилиш органлари, шунингдек, партия, совет, хўжалик органлари, жамоат ташкилотлари кўпайиб бораётган салбий кўринишларга қарши самарали курашишга, қайта қуришни, бизнинг демократик тартибларимизни ҳимоя қилишга ҳали тўла-тўкис тайёр эмасликларини кўрсатди. Ҳуқуқбузарлик ҳаракатларига, бебошликка ва ҳаддан ошишларга қарши қатъий кураш олиб боришда демократия ва ошкораликни кенгайтиришни бир-бирига узвий боғлаб бориш зарурати назардан четда қолган. Жиноятчиликка қарши курашнинг натижадорлигини оширишга боғлиқ бўлган кўпгина масалалар сусткашлик билан ҳал этилмоқда.

Ҳуқуқни муҳофаза этувчи марказий идоралар юз берган вазиятни дуруст таҳлил қилмаётирлар, ўз ҳаракатларини етарлича уйғунлаштирмаётирлар, зарур қарорларни кўпинча кечикиб қабул қилмоқдалар. СССР Ички ишлар министрлиги, СССР прокуратураси, СССР Юстиция министрлиги КПСС Марказий Комитетининг 1989 йил апрель Пленуми йўл-йўриқларидан келиб чиқиб, мамлакатда жиноятчиликка қарши курашни кучайтириш ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш юзасидан зарур чораларни кўришлари лозимлиги таъкидлаб ўтилди.

Кўчаларда ва бошқа жамоат жойларида тартибни таъминлаш, шунингдек, жиноятларни, айниқса, шахснинг ҳаётига, соғлигига шаншарафи ва қадр-қимматига тажовуз қилиш билан боғлиқ бўлган оғир жиноятларни очиб ташлаш учун милициянинг масъулиятини ошириш зарурлиги, квартира ўғриларига, гражданларга мулкий зарар етказувчи бошқа жиноятларга қарши қатъий кураш олиб бориш кераклиги таъкидлаб ўтилди. Шу муносабат билан милиция ходимларининг касб-кори тайёрлиги даражасини ошириш, уларни конкрет жиноятларни аниқлаб текширишга ихтисослаштириш, милицияни зарур техника билан таъминлаш юзасидан амалий чоралар кўриш соҳасида тавсиялар баён қилинди.

Шунингдек, қонунларни ўзгартириш билан боғлиқ бўлган, уюшган жиноятчиликка қарши курашга қаратилган кескин чоралар ишлаб чиқишни тезлаштириш, бу ишда чет эл тажрибасини актив ўрганиш ва ундан фойдаланишни таъминлаш мақсадга мувофиқ, деб топилди.

Ҳуқуқни муҳофаза этиш органларида кадрлар билан ишлаш, айниқса, ходимларни ишга ўргатиш ва тарбиялаш, уларнинг ҳуқуқий ва социал жиҳатдан ҳимоя қилинишини таъминлаш масалалари тобора кескин тус олмоқда.

Ҳуқуқ-тартиботни муҳофаза қилиш органлари фаолиятида қонунчиликка қатъий риоя қилиш, жамоатчилик, меҳнат коллективлари билан уларнинг алоқаларини мустаҳкамлаш шу органлар иши самарадорлигини оширишнинг ҳал қилувчи шарти эканлиги уқтириб ўтилди.

Ҳуқуқни муҳофаза этувчи органлар ишида ошкораликни ҳар томонлама ривожлантирмоқ зарур. Жамоатчиликни жиноятчиликка қарши кураш ишларининг аҳволи ҳақида ўз вақтида ва ҳаққоний хабардор қилиб туриш, бу билан қайта қуриш вазифаларига мувофиқ тарзда совет кишиларида актив ҳаётий позицияни шакллантиришга ёрдам бериш керак.

Комиссия аъзолари ва мажлисга таклиф этилган марказий идоралар, илмий муассасалар ва жамоат ташкилотларининг вакиллари демократия ва ошкораликни кенгайтириш жараёни, қонунларни инсонпарварлаштириш партия комитетлари ва маҳаллий Советлар томонидан аҳолини ҳуқуқий тарбиялаш, қонунчилик ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш, демократик тартибларни экстремист кайфиятдаги унсурлардан ҳимоя қилиш соҳасидаги зарур ташкилотчилик ва сиёсий ишлар билан боғлаб олиб борилмаётганлигини таъкидлаб ўтдилар. Жамоат тартибини таъминлаш ва ҳуқуқ-тартиботни бузишга қарши курашиш вазифаларини ҳал қилишда жамоатчилик фаоллиги анча камайди.

Ҳуқуқ-тартиботни таъминлаш, жиноятчиликка қарши курашиш вазифаларини ҳал этишда юридик фан етарли ҳисса қўшмаётганлигига эътибор қаратилди. Академия институтлари, тармоқ илмий-тадқиқот институтлари ва юридик соҳадаги ўқув юртлари жиноятчилик ва бошқа салбий ҳодисаларнинг келиб чиқиш сабабларини чуқур таҳлил этмоқлари, бутун мамлакатда ҳам, айрим регионларда ҳам узоқ муддатга мўлжалланган асосли криминология прогнозларини ишлаб чиқишлари, илмий тадқиқотларни ҳуқуқни қўлланиш фаолиятининг жонли тажрибаси билан, қайта қуриш мақсадлари ва вазифалари билан мустаҳкам боғлаб бормоқлари зарур.

Мажлисда оммавий ахборот воситаларининг жиноятчиликка қарши курашда, ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлашда актив иштирок этаётганлигини кўрсатувчи мисоллар келтирилди. Шу муносабат билан «Правда», «Советская Россия», «Московская правда» газеталарининг иши, «Салом, Москва!» телевизион программасининг Москва шаҳар ижрокоми ички ишлар бошқармаси билан яхши ҳамкорлик қилиб келаётганлиги қайд этилди. Айни пайтда оммавий ахборот воситалари ўз хабарларида қонунга ва қонунни фидокорона муҳофаза этаётган шахсларга ҳурмат билан қараш руҳини тарбиялаш йўлини пухтароқ амалга оширмоқлари; жиноятчиликка қарши кураш, ҳуқуқ-тартиботни муҳофаза қилишда жамоатчилик қатнашувининг турли хил усулларидан фойдаланиш борасидаги илғор тажрибани қизиқарлироқ ва кўпроқ ёритишлари, ҳамон давом этаётган ҳуқуқий нигилизмга барҳам беришга кўмаклашишлари зарурлиги таъкидлаб ўтилди.

Мажлисда барча партия, совет, хўжалик органларининг, жамоат ташкилотларининг жиноятчиликка қарши курашнинг кучайтириш ишига янада қатъийроқ ёндашишларини таъминлаш, ички ишлар, прокуратура, юстиция органларига улар олдида турган вазифаларни бажаришда ёрдам кўрсатиши мумкин бўлган чора-тадбирларни кўриш зарурлиги қайд этиб ўтилди.

Горький области партия, совет ва ҳуқуқни муҳофаза этиш органларининг жамоат тартибини сақлашга меҳнаткашларни жалб этиш соҳасидаги иш тажрибаси, жумладан, милицияга кўмаклашувчи ишчи отрядларини тузиш тажрибаси ижобий баҳоланди.

Жиноятчиликка қарши кураш юзасидан ягона умумдавлат программасини ишлаб чиқиш тўғрисидаги таклиф маъқулланди.

Комиссия ҳуқуқни муҳофаза этувчи органлар ходимларининг ва жамоат тартибини ҳамда гражданларнинг ҳуқуқларини сақлаш юзасидан ўз хизмат вазифасини ёки жамоат бурчини бажараётган бошқа шахсларнинг ҳуқуқий жиҳатдан ҳимоя этилишини кучайтиришга қаратилган таклифларни кўриб чиқди. Сўнгги вақтда милиция ходимларига, прокурорларга, терговчиларга, судьяларга, шунингдек, жамоат тартибини сақлаш ишида қатнашувчи, социалистик қонунчиликни мустаҳкамлаш ишида актив ҳаётий позицияни эгаллаб турган халқ дружиначиларига ва жамоатчилик активининг бошқа вакилларига нисбатан ҳужум қилиш, зўрлик ишлатиш, уларни қўрқитиш ва уларга қарши бошқа хил ғайриҳуқуқий ҳаракатлар содир этиш ҳоллари кўпайганлиги таъкидлаб ўтилди. Ҳуқуқни муҳофаза этувчи органлар ходимларини жазолашга уриниш ҳоллари кўпинча очиқчасига, жиноятчи унсурлар ўз кучларини кўрсатиш мақсадида содир этилмоқда. Меҳнаткашлар ўз хатларида, матбуотдаги хабарларида тегишли қонун актларини қабул қилиш тўғрисида масалани қўймоқдалар.

Ҳуқуқни муҳофаза этувчи марказий идораларнинг мутахассислари ҳуқуқ-тартиботни қўриқловчиларнинг ҳуқуқий ҳимоя қилинишини кучайтириш юзасидан олимлар иштирокида ишлаб чиққан чора-тадбирлар суднинг мустақиллигини, терговчиларнинг мустақил иш кўришини таъминлаш, совет милицияси фаолиятини ҳуқуқий тартибга солиш тўғрисида кенг муҳокама этилган таклифларга асосланади ҳамда бошқа мамлакатлардаги шундай масалаларни қонуний йўл билан ҳал қилиш тажрибасини ҳисобга олади. Мазкур муҳокамани эътиборга олиб, ҳуқуқни муҳофаза этувчи органларга ана шу масалаларни узил-кесил ишлаб чиқиш ва қонунда белгиланган тартибда СССР Олий Советига киритиш таклиф этилди.

Мажлисда КПСС Марказий Комитети Давлат-ҳуқуқ бўлимининг мудири А. С. Павлов, Главмосстрой комплекс бригадасининг бошлиғи В. А. Затворницкий, Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флоти Бош сиёсий бошқармасининг бошлиғи А. Д. Лизичев, Куйбишев станцияси ички ишлар йўл бўлими жиноий қидирув хизматининг катта оператив вакили, СССР халқ депутати И. В. Сорокин, СССР ички ишлар министрининг ўринбосари, Москва шаҳар ижрокоми ички ишлар бошқармасининг бошлиғи П. С. Богданов, Литва Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари А.-М. К. Бразаускас, КПСС Свердловск область комитетининг биринчи секретари Л. Ф. Бобикин, СССР Давлат хавфсизлиги комитети раисининг биринчи ўринбосари Ф. Д. Бобков, ССР Фанлар академиясининг вице-президенти А. А. Логунов, Обнинск прокурорининг ўринбосари, СССР халқ депутати Н. Ю. Решетова сўзга чиқдилар.

(ТАСС).

Давлат статистика комитети хабар беради

1989 ЙИЛНИНГ 1 МАЙИГАЧА ЎЗБЕКИСТОН ССР КОЛХОЗЛАРИ, СОВХОЗЛАРИ ВА ХЎЖАЛИКЛАРАРО КОРХОНАЛАРИДА ЧОРВАЧИЛИКНИНГ АҲВОЛИ ТЎҒРИСИДА

Республиканинг колхозлари, совхозлари ва хўжаликлараро корхоналарида шу йилнинг тўрт ойи мобайнида ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан гўшт етиштириш 7,2 минг тонна ёки 6 процент, сут етиштириш 7,8 минг тонна ёки 3 процент кўпайди. Тухум тайёрлаш 15,5 миллион дона ёки 3 процент озайди.

Агар Андижон ва Тошкент областининг хўжаликлари гўшт етиштиришни камайтирмаганида, Самарқанд областининг хўжаликлари эса сут етиштиришни камайтирмаганида гўшт ва сут етиштириш кўпроқ бўлур эди.

Сурхондарё областида сигирларнинг маҳсулдорлиги камайди.

Озуқа билан етарлича таъминланмаганлик, товуқлар сони ва маҳсулдорлигининг камайиб кетиши оқибатида умуман республикада, шунингдек Қорақалпоғистон АССР хўжаликларида, Бухоро, Наманган, Сурхондарё ва Фарғона областларидан ташқари кўпгина областларнинг хўжаликларида ҳам тухум етиштириш камайди.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕК ОЛИМИГА — ВАВИЛОВ НОМИДАГИ МУКОФОТ

Шундай тоифадаги олимлар ҳам бўладики, амаллаб илмий даража олиш пайида ўзларини қаёқларга уришмайди. Мақсадга эришдими бас, бирор тузукроқ ўринни эгаллаб оладию тинчгина «мен сенга тегмай, сен менга» қабилида ишлаб, каттагина маошини олиб юраверади. Бундайлардан илм-фан, жамият зарар кўрса кўрадики, фойда кўрмайди. Аммо шундай кишилар ҳам борки, улар табиатан олим бўлиб, гўё илм-фан учун яратилгандек. Улар кўпинча тақдир тақозоси билан турли лавозимларда меҳнат қилса-да, доимо яратиш, яшнатиш ишқи билан ёнади. Вужудга келган муаммоларни ҳал этиш йўлида фикрлайди, изланади ва топади. Бундай кишиларни фанимизнинг ҳақиқий жонкуярлари, дейиш мумкин. Ўрта Осиё қишлоқ хўжалиги экономикаси илмий-тадқиқот институти директори Саид Усмонов ана шундай заҳматкаш, изланувчан олимлар тоифасидан.

1951 йилда Тошкент қишлоқ хўжалик институтини битирган ёш мутахассис С. Усмонов ўз йўлини аниқ белгилаб олди. 1956 йилда кандидатлик диссертациясини ёқлагач, бир неча муддат Олий партия мактабида ишлади. Партия уни ёш, ташаббускор, билимли мутахассис сифатида раҳбарлик органларига юборди. Ёш олимнинг ғайрат-шижоати, илмий тайёргарлиги, актив ҳаётий ва партиявий позицияси уни республиканинг йирик раҳбари даражасига кўтарилишига ёрдам берди.

Саид Усмонов 1958—1973 йиллар мобайнида аввал Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети қишлоқ хўжалик бўлими мудирининг муовини, сўнгра Сурхондарё область ижроия комитети раиси, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети секретари, қарийб ўн йил мобайнида Самарқанд область партия комитети секретари лавозимларида ишлади.

Халқ хўжалиги, айниқса агросаноат комплексига раҳбарлик қилар экан, С. Усмонов илмий фаолиятини бир дам бўлсада тўхтатмади. Республика қишлоқ хўжалиги муаммоларини илмий идрок этиш, бу муаммоларни ҳал этиш йўлларини излаш натижасида катта-кичик асарлар юзага келди. Бундан ташқари олим 1962—1963 йилларда Куба Республикаси ҳукуматида бош маслаҳатчи-ташкилотчи лавозимида ишлаб, мамлакат революционерлари — Ф. Кастро, Че Гевара, К. Родригеслар билан мулоқотда бўлди. Венгрия, Чехословакия, Италия, Германия Федератив Республикаси, Уганда, Миср каби мамлакатларга бориб, қишлоқ хўжалиги билан чуқур танишди, тажрибасини ўрганди. Уларнинг кўпи олимнинг илмий изланишларида ўз ўрнини топган.

Саид Усмонов раҳбарлик лавозимларида жуда банд бўлишига қарамасдан 140 дан зиёд илмий асар ёзган. Унинг пахтачилик маҳсулотларига баҳо белгилаш соҳасидаги ишлари аграр олимлар томонидан юқори баҳоланган. Олим кейинги йилларда Ўрта Осиё қишлоқ хўжалиги илмий-тадқиқот институтига раҳбарлик қилиш билан бир қаторда қизғин илмий фаолият билан ҳам шуғулланмоқда.

Бу йил иқтидорли олим 60 баҳорни қаршиламоқда. Ана шу қувончли воқеа арафасида яна бир хушхабар таралди. Аграр фанни ривожлантиришдаги хизматлари учун ВАСХНИЛ академиги Саид Усмонов Умумиттифоқ «Билим» жамияти правлениеси қарори билан Вавилов номли мукофотга сазовор бўлди.

И. ИСКАНДАРОВ,
Ўзбекистон Фанлар академияси академиги.

КПСС Марказий Комитетининг миллий ва миллатлараро муносабатларга бағишланадиган Пленуми олдидан

МЕН иш кунимни вақтли матбуот мутолаасидан бошлайман. Идеологиянинг бу иқтидорли воситасига ихлос-эътиқод билан қарайман. Матбуот ходимларининг ўта масъулиятли ва машаққатли, айни вақтда жуда хайрли ва шарафли ишини қадрлайман. Яқинда «Ҳақиқати Ўзбекистон» газетасининг мухбирлари мени қайта қуриш жараёнининг ҳозирги шахдам одимлари, улкан вазифалари, ютуқлари ва камчиликлари, миллатлараро муносабатларнинг янги қирралари, дўстлик ва биродарликнинг жамиятимиздаги чўнг илдизлари, айниқса, тожик ва ўзбек халқларининг азалий ва абадий биродарлиги борасида суҳбатга чорладилар.

Тўғрисини айтганда, анчадан буён халқларимиз дўстлиги ҳақида бир-икки оғиз сўз айтмоқчи эдим, гарчи бу борада айтилган ҳикматли сўзлар китобларга сиғмайди. Турмуш фақат қувончдан, севинчдан, текис йўлдан иборат эмас. Турмушнинг аччиғи ҳам бор, ғам-ғуссаси ҳам бор, паст-баланди ҳам бор, ўзига яраша турли-туман синовлари ҳам бор. Мен буларнинг ҳаммасини ўз кўзим билан кўрдим, бошдан кечирдим. Бу йил саксон баҳор юзини кўряпман. Ҳар замон босиб ўтган умр йўлимга назар ташлаб, хаёлга чўмаман.

ҲАЁТ САБОҚЛАРИ

Абдуғафур САМАТОВ,
Тожикистон ССР
Пролетар районидаги
Ленин орденли Ленин номли колхоз
правлениесининг раиси, икки марта
Социалистик Меҳнат Қаҳрамони

Мен оддий бир ўзбек деҳқони ўғлиман. Отам чорикор ўтганди. Тожик диёрида камол топдим. Тожик биродарларимнинг меҳру-муҳаббати туфайли, чексиз ғамхўрлиги туфайли обрў топдим, қадру қиммат топдим. Ҳаётимдан заррача нолимайман. Ярим асрдирки, республиканинг энг йирик хўжаликларидан бирига раҳбарлик қиламан. Колхоз кўз ўнгимда ривожланди, обод бўлди. Денгиздан томчи деганларидек, уч-тўртта мисол келтирмоқчиман. Колхоз территориясида ўнта қишлоқ бор. Ўттиз беш минг киши яшайди. Ҳар йили камида 360 га яқин бахт тўйлари ўтказилади. Бахтиёр ёшларга янги уйлар калити тантанали равишда топширилади.

Колхоз тўққиз минг гектар ерга пахта экади. Йилига камида 30 минг тонналик хирмон кўтарамиз. Пахтадан ташқари шоли, маккажўхори, полиз экинлари, сабзавот, узум ва бошқа қишлоқ хўжалиги маҳсулоти етиштирамиз. Анчагина чорвамиз бор. Ўтган йили 32 миллион сўм даромад олдик. Бу йилги мўлжалимиз бундан ҳам зиёд эди. Афсуски, табиий офат бизни ҳам яна бир синовдан ўтказмоқда. Лекин аҳдимиздан қайтмаймиз.

Қишлоқлар водопровод суви, табиий газ билан таъминланган. Колхозчилар иш соати бўйича меҳнат қиладилар. 14 мактаб, 5 болалар боғчаси ва яслиси, 13 спорт майдончалари, 10 кутубхона, 8 маданият қасри ва клублари, маиший хизмат комбинати нуқталари, музей ва бошқа таъминот шохобчалари мавжуддир.

Хўш, буларнинг ҳаммаси қандай бунёд этилди? Аввало колхозчиларимизнинг самарали меҳнатидан. Сўнгра ҳаммадан муҳими аҳилликдан, бир-бирини қўллаб-қувватлашдан, жонсўзликдан. Халқ беҳуда «бирлашган ўзар, бирлашмаган тўзар», демайди. Аслини олганда бугунни кеча билан қиёслаб, эртанги режалар билан боғлаб яшаш ва ишлашга не етсин!

Худди кечагидек кўз ўнгимдан кетмайди. Мени колхозга раис қилиб сайлашди. Ўша йили хўжаликда бор-йўғи йигирмата от, 15 та ҳўкиз, бир нечта қўй-эчки бор эди, холос. Ҳар куни уйма-уй юриб, бир ҳовучдан буғдой тарқатардик. Одамлар буғдой халтасини «нажот халтаси», деб аташарди. Улар ярим оч, ярим юпун кун кўрсалар ҳам кўнгиллари тўқ эди. Келажакка улкан орзулар билан қарашарди. Бир-бирига меҳр-оқибат кўрсатардилар, қардошлик туйғусини кўз қорачиғидай асрашардилар. Агар биз бугунги тўкин-сочинликка ана шу аҳиллик туфайли эришдик десак, муболаға бўлмайди.

Мен қардошлигимизнинг яна бир қиррасига ойдинлик киритмоқчиман. Колхоз марказидаги қишлоқнинг номи Ғўлакандоз. Аслида номигина қишлоқ. Бугунги шаҳарчадан қоладиган жойи йўқ. Агар ана шу ерда бўлсангиз равон кўчалар, кўп қаватли замонавий маъмурий бинолар, мактаблар, боғча-яслилар пештоқларида ўзбекча ёзувларга кўзингиз тушади. Буни кўриб бирорта тожикистонлик таажжуб қилмайди. Чунки қишлоқ аҳлининг кўпчилиги ўзбеклар. Мактабларимизда ҳам асосан ўзбек тилида ўқитилади. Бордию Душанбадан ё Ленинободдан партия ва ҳукуматимиз раҳбарлари келсалар, улар билан ўзбек тилида гаплашамиз. Бу асло «колхоз аҳли тожик тилини билмас экан» деган маънони билдирмайди. Аксинча, бундай муомала бир-биримизга бўлган юксак эҳтиром ва ҳурмат, миллатлар тилига зўр эътиборнинг ёрқин намунаси. Гоҳида бу ҳолдан завқланиб кетаман. Ахир бунга нима етсин! Ахир бу қардошлигимизнинг белгиси, эркинлигимизнинг қутлуғ нишонасику. Тожикистонда қанчадан-қанча ўзбеклар, Ўзбекистонда қанчадан-қанча тожиклар яшайдилар. Улар ҳар икки юртда ҳам ўзларини эркин тутадилар, давримиз неъматларидан тўла баҳраманддирлар. Ўз миллий анъаналарини азиз тутадилар, ўз она тиллари билан таълим оладилар.

Тўғрисини айтганда агар қайта қуриш анча олдинроқ бошланганида нур устига нур бўларди. Қайта қуриш яққол кўрсатдики, турғунлик йиллари, қўшиб ёзишлар, дабдабали намойишлар, фириб-найранглар ҳатто инсониятнинг энг муқаддас туйғуси — дўстлик ва биродарликка ҳам кўланка солиб, бу кўзгуга ҳам қора доғлар юктирган экан. Мен буюк Ватанимизнинг фарзандиман. Фақат ўзимни, ўз уйимни, ўз колхозимни, азиз Тожикистонимни эмас, бутун мамлакат қисматини ўйлайман. Мени мамлакатимизнинг турли бурчакларида содир бўлаётган нохуш воқеалар лоқайд қолдирмайди. Мен Тоғли Қорабоғ, Арманистон, Озарбайжон, Грузия, Болтиқ бўйи республикаларида рўй бераётган салбий воқеаларни назарда тутяпман. Гоҳида тун бўйи ўйлайман. Бу «сеники-меники» дейишларининг боиси нимада? Ер, сув, тил... Ахир ер билан сув башариятга тааллуқли. Бизнинг муқаддас бурчимиз ана шу ҳаёт сарчашмаларини асраб авайлашдир, ҳавони заҳарланишдан, сувни булғанишдан, ерни қуриб кетишдан асрайлик. Оролни асрамадик, энди «кўз ёши» билан эмас, тадбиркорлик билан қайтадан бунёд этмоқ керак. Буни фақат қўш қўллаб, бир ёқадан бош чиқариб амалга ошириш мумкин холос.

Мен Ўзбекистон ва Тожикистон партия ва ҳукуматларининг бугунги оқилона ишларидан қувонаман. Ўзбекистонда яшайдиган тожикларнинг ҳақ-ҳуқуқи қайтадан тикланмоқда, тожик мактабларининг сони кўпаймоқда, тожик тилида Ўзбекистон нашриётлари томонидан китоблар нашр этилмоқда. 9 та район газетасида тожикча саҳифа чоп этилмоқда. Республика газетаси «Ҳақиқати Ўзбекистон» ҳам ҳафтада беш марта нашр қилиняпти. Аслини олганда, буларнинг ҳаммасини қачонлардир йўлга қўйиш керак эди. Ахир бу эзгу тадбирлар кимга зарар етказади?! Ҳеч кимга. Аксинча, ўзаро ишонч ва эътиқодни яна ҳам мустаҳкамлайди. Имоним комилки, агар қаерда ишонч мустаҳкам бўлмаса, у ерда на дўстлик қарор топади, на самимият.

Ҳозир она тили ҳақида жўшқин мубоҳисалар давом этмоқда. Аслини олганда бу жуда муҳим масала. Агар бола ёшлигидан илм-фан асосларини ўз она тилида ўрганса, тезроқ камол топади. Ўз она тилини билмаган, ўз тарихи билан қизиқмаган шахснинг мукаммал инсон бўлиши даргумондир. Ана, Тожикистонда тил тўғрисида қонун лойиҳаси эълон қилинди. Лойиҳа ғоятда одилона ва оқилонадир, тожик тили билан биргаликда рус, ўзбек ва қирғиз тилларига ҳам катта эътибор берилган. Икки тиллилик принципи — тожикча-русча ва русча-тожикча таъмин этилган. Ахир тил ноёб хазинадир. Бу хазинадан кўпроқ баҳра топган одамнинг маънавий дунёси бойроқ бўлиши муқаррар. Рус тилини ўрганиш ҳам қарз, ҳам фарздир. Айни вақтда, агар Тожикистонда яшайдиган руслар ва бошқа элатлар вакиллари тожик тилини, Ўзбекистонда яшаётганлари эса ўзбек тилини ўргансалар нур устига нур бўларди. Тил бирлиги дил бирлигига олиб боради.

Узоқни ўйламасдан қилинган ҳар бир иш ташвиш келтиради. Негадир баъзилар ҳатто ўзбек ва тожик халқларининг муштарак удумларини ҳам ажратишга уринадилар. Масалан, Наврўз байрамини олайлик. Негадир Ўзбекистонда бу қадимий соф халқона байрамга диний тус бермоқчи бўлдилар. Натижада кулгили бир ҳол рўй берди: Тожикистонда Наврўзни катта халқ байрами сифатида нишонлардилару Ўзбекистонда эса тожик биродарларимиз айтганларидек «бир тому икки ҳаво» пайдо бўлганди. Ҳайрият, бунақа турли-туманликка чек қўйилди. Бу йил ҳар икки республикада бу байрам катта шодиёна билан ўтди. Ўзбекистон ва Тожикистон «зангори экран»лари орқали байрамга бағишланган дўстона намойишни завқ билан томоша қилдик. Менимча буни яна мукаммаллаштириш керак. Шаҳар ва қишлоқларимизда ҳар икки халқ санъаткорлари иштирокида томошалар берилса, баҳор нозу неъматлари тақдим этилса, байтхонлик ташкил қилинса, спорт мусобақалари йўлга қўйилса, қандай яхши бўларди!

Юқорида матбуот ходимларининг мушкул ва шарафли ишини таъкидлагандим. Аммо баъзан газеталар ва журналлар саҳифаларидан у-бу мақолаларни ўқиб ҳайрон қоламан. Олимлар ва ёзувчилар, фан арбоблари негадир ўтмишга тааллуқли буюк аждодларни талашиб бир-биридан «ўткирроқ» мақолалар битмоқдалар. Менимча бундай қуруқ талашлар ўрнига агар ўша аждодларнинг асарлари мукаммал нашр этилса, таржима қилинса, уларнинг номлари тилдан тилга кўчса, ҳайкаллар ўрнатилса, хиёбонлар очилса, мақсадга мувофиқ бўлур эди. Ахир ўтмишни ўрганишдан мақсад бугунги кунимизга ойдинлик киритиш-у, ўтмиш сабоқларидан бугун учун хулосалар чиқармоқдир.

Бугунни кўпроқ ўйлашимиз керак. Авлодларимиз бизни ҳам буюк аждодимиз, деб эсласинлар, биздан муносиб мерос олсинлар. Социалистик жамиятимиз биносини шундай қурайликки, кейинги авлодларимиз унга фақат янги кўрк берсинлар, аммо янгидан қурамиз, деб уринмасинлар. Биз учун бу салобатли бинонинг ҳар бир ғишти азиз ва муқаддасдир.

Дўстлик шарофатини унутмайлик, дўстлар! Бу дўстлик бизни не-не бало-қазолардан асради ахир. Бизни зулматдан рўшноликка олиб чиқди. Фашизм аждаҳосини ўлдирган ҳам ана шу дўстликдир. Дўст топиш осон, уни асраш қийин. Буни ҳам унутмайлик. Ана, тожик ва ўзбек халқларини олайлик. Гўё икки дарё бирлашиб оқмоқда. Бу икки дарёни ажратиб, ана бу қатраси тожик, ана бу қатраси ўзбек, деб ким даъво қила олади?! Фақат бу дўстликка кўз тегмасин. Уни ҳамиша асраб-авайлайлик, ҳар икки республикада маънавий ва моддий эҳтиёжларни ўз вақтида таъмин этайлик. Агар бунга эътибор бермасак, муаммолар тобора йиғилиб, миллат нафсониятига тегади ва салбий оқибатларга олиб келади.

Турғунлик йилларининг пўстагини қоқаяпмиз. Бу айни муддао. Аммо шу билан бирга бир нарсани унутмаслик керак, негадир ўша йиллардаги ҳам жуда хайрли ва фойдали чора-тадбирларнинг баҳридан кечяпмиз. Мисол учун Тожикистоннинг Хўжанд ва Пролетар районлари билан Ўзбекистоннинг Ўзбекистон ва Бекобод районлари меҳнаткашларининг социалистик мусобақасини олайлик. Эҳтимол ўша пайтда баъзан мусобақадошлар дастурхон устида ўтириб, ҳатто далани айланмасдан изларига қайтгандирлар. Аммо мусобақа ўз натижасини кўрсатарди. Уйнинг камчилиги меҳмон кўзига тезроқ кўринади. Худди шунга ўхшаб мусобақадошлар камчилигимизни кўрсатиб, муваффақиятимизни таъкидлаб кетардилар. Хўш, нега энди бу тадбирнинг баҳридан кечдик? Газеталар ҳакам вазифасини бажаришарди. Нега энди лом-мим дейишмайди? Ё қўшиб ёзишлар, намойишкорлик ва дабдабалар билан бирга ишонч ҳам йўқолдими? Ҳамиша яхшини яхши, ёмонни ёмон дейиш керак.

Ёки адабиёт ва санъат кунларини олайлик. 1981 йили тожик адабиёти ва санъати кунлари Ўзбекистонда, ўзбек адабиёти ва санъати кунлари Тожикистонда ўтганди. Орадан саккиз йил ўтаяпти. Гоҳида табиий савол туғилади: нега бу дўстона тадбир ўтказилмаяпти? Ё бирор гап бўлганмикан...

Ҳаёт — сабоқ кони. Ҳаёт тажрибаси талқин этадики, дўстлик ғояларини, дўстлик туйғусини болаларимиз қалбига она сути билан сингдиришимиз керак. Қардошлик фазилатини вақтида ўрнак тариқасида кўрсатишимиз керак. Биз токайгача фақат бошимизга кулфат тушганда кўрсатилган қардошлик марҳаматларини мисол тариқасида оламиз. Аксинча, дўстлигимизни ҳар қадамда тарғиб этишимиз, талқин этишимиз керак. Талашлар ўрнига илм-фан муаммоларини ҳал этиш учун, турмушимизни яна ҳам фаровонлаштириш учун қўлни қўлга бериб ишлашимиз керак. Яна бир бор таъкидлайманки, коммунизм йўли фақат дўстлик ва биродарлик кўпригидан ўтади.

(«Ҳақиқати Ўзбекистон» газетасининг шу йил 17 май сонидан).

ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМ ВА ВАТАНПАРВАРЛИК— ТАРАҚҚИЁТИМИЗ ҚОНУНИ

БИЗНИНГ АНКЕТА

1. КПСС XXVII съезди қарорлари ва XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси резолюциясида олға сурилган миллий сиёсатнинг ленинча принципларини мустаҳкам қарор топтириш ва ижодий ривожлантириш учун асосий эътиборни, сизнингча, нималарга қаратмоқ керак?

2. Мамлакат яхлит халқ хўжалиги комплексини мустаҳкамлашда интернационализм ва ватанпарварликнинг ўрни қандай бўлиши лозим?

3. КПСС Марказий Комитетининг миллий ва миллатлараро муносабатларга бағишланадиган Пленумига қандай умидлар боғлаяпсиз?

АҲИЛЛИКДА ҲИКМАТ КЎП

ЭРГАШ АЗАМАТОВ,
Тошкентдаги 2-автобус парки ҳайдовчиси, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати.

1. Бунинг учун иттифоқдош республикаларнинг иқтисодий жиҳатдан мустақиллигини ошириш, фани ва маданиятини янада ривожлантириш чораларини белгилаш керак. Агар миллий республикаларнинг тўла хўжалик ҳисоби асосида иш юритишларига имкон берилса, хўжалик фаолиятининг пировард натижаларини яхшилашдан манфаатдорликлари ортади. Ишни шундай ташкил этиш керакки, меҳнаткашлар республика ёки область қанча маҳсулот ишлаб чиқараётганини, у мамлакат экономикасига қандай улуш қўшаётганини билиб турсинлар. Менимча, бу миллий сиёсатнинг ленинча принципларини қарор топтиришда муҳим ўрин эгаллайди.

2. Ҳозирги пайтда халқ хўжалигини ривожлантиришда халқлар ўртасидаги интернационализм ва ватанпарварлик, миллатлараро муносабатларнинг мустаҳкамланиши муҳим аҳамиятга эга. Яқинда Ўзбекистон ССР Олий Совети миллатлараро муносабатлар масалалари бўйича республика комиссияси йиғилишида ҳам мазкур муаммо муҳокама қилинди. Унда Қорақалпоғистон АССР, Туркманистон ва Тожикистонга қўшни бўлган хўжаликларда ўзаро социалистик мусобақани ташкил этиш тажрибасини ўргандик. Меҳнат беллашуви мунтазам якунланиб, илғор тажрибалар оммалаштирилмоқда, маданий алоқаларга эътибор берилмоқда. Шунингдек, комиссия йиғилишида Ўзбекистон ССР ва қардош республикаларнинг қишлоқ хўжалик ходимлари ўртасидаги маданий ва иқтисодий алоқаларни янада кучайтириш зарурлиги таъкидланди.

КПСС Марказий Комитетининг бўлажак Пленуми кун тартибига қўйилган масала ҳақида мушоҳада юритар эканман, беихтиёр бизнинг автокорхонамизда ҳам турли миллат кишилари меҳнат қилиши ҳақида ўйладим. Мен етакчилик қилаётган бригадада 21 киши бор. Илғор ҳайдовчилардан З. Ҳайтметов — ўзбек, М. Курбонов — уйғур, К. Сиропятов — рус... Аммо биз буни сезмаймиз. Чунки ҳаммамиз бир оила фарзандларидай яшаб, меҳнат қиламиз. Ҳамжиҳатлик, ҳамкорликда ишлашимиз туфайли смена ва ойлик планларни ошириб бажаряпмиз.

3. КПСС Марказий Комитети Пленуми баъзи иттифоқдош республикаларда миллий ва миллатлараро муносабатлар соҳасида тўпланиб қолган қатор муаммоларни ҳал этишига шак-шубҳа йўқ. Унга Ўзбекистонда ҳам катта тараддуд кетмоқда. Масалан, миллий ва миллатлараро муносабатлар бўйича комиссиянинг охирги йиғилишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Ўзбекистон ССР Фанлар академияси билан биргаликда бўлажак Пленумга тайёрлаётган материалларини муҳокама қилдик.

КПСС Марказий Комитети Пленумига бутун халқ ҳозирлик кўрмоқда. Интернационал тарбия ва миллатлараро муносабатлар соҳасида йўл қўйилган камчиликлар рўй-рост очиб ташланиб, уларга барҳам бериш йўллари ишлаб чиқилмоқда. Мамлакатимизнинг, бинобарин Ўзбекистоннинг гуллаб-яшнаши ҳам миллатлараро муносабатларнинг нечоғлик тўғри ҳал этилишига боғлиқдир.

АНДИЖОНДА ЎШ ОБЛАСТИ КУНЛАРИ

Қардош Қирғизистон республикаси вакиллари билан учрашув чинакам байрамга айланди. Шаҳар кўчалари, боғлари, маданият саройлари, стадион майдонларида театрлаштирилган кўрсатувлар бўлиб ўтди.

Дўстлик байрами кунларида Москванинг Перовск райони, Тожикистоннинг Хатлон области ҳамда хоразмлик делегация аъзолари иштирок этишди.

— Ўз қўшиқларимда дўстликни улуғлайман, — дейди С. М. Киров номли Ўш ўзбек музика драма театрининг санъаткори, Қирғизистон ССРда хизмат кўрсатган артист Ойтожи Шабдонова. — Андижон шаҳри меҳнаткашлари биз санъаткорларнинг чиқишларини самимий кутиб олишди. Дўстлигимиз мустаҳкамланиб бораётганидан биз санъаткорлар ҳам фахрланамиз.

Ўш области кунлари сўнгида Андижон область партия комитетида учрашув бўлиб ўтди. Учрашувда ўзаро ҳамкорликни янада мустаҳкамлаш тўғрисида шартнома имзоланди.

Суратларда: 1. С. М. Киров номли Ўш ўзбек музика драма театри артистлари Н. Пискелева (чапда) ва Р. Жунусова, Андижон шаҳрида яшовчи Т. Отахонов билан суҳбатда. 2. О. Шабдонова.

Р. Ашуров ва Б. Юсупов суратлари (ЎзТАГ).

Журналист ён дафтаридан

МАНГЛАЙИНГДА ҚУЁШ ПОРЛАСИН

Булутларга ёндаш «Қозоғистон» меҳмонхонасининг энг юқори — 25-қаватидаги хона деразасидан атрофга қарайман. Олмаота тунининг кўркам ва жозибали, ҳузурбахш ва фараҳли эканлигидан юрак ҳапқиради, туйғулар жонланади. Оқсоч Олатов яна ҳам нуроний, пурҳикмат, бутун бир халқ ўтмишига гувоҳлик бергувчи сирли тилсимот бўлиб туюлади менга. Шаҳарни нурга чулғаган минглаб турфа чироқлар қозоқ элининг орзулари янглиғ рангин, ўй ва хаёллари каби нурафшон эди. Мусаффо осмонга қўл чўзсанг, юлдузларга теккудек. Олис-олисларга тикилиб асрий қондошим ва жондошим қозоқнинг ўтмиши, бугуни ва истиқболи хусусида ўйлайман.

БИР ОИЛА ФАРЗАНДЛАРИМИЗ

— Жамиятимизнинг адолатпарварлиги, тузумимизнинг имкониятлари шу қадар кенгки, ундан қанчалик кўп фойдалансанг, шу қадар чексизлигини ҳис этаверасан, — дейди «Эмбанефть» ишлаб чиқариш бирлашмаси инженери, ҳамхонам Нуртой Исмоилов. — Миллатингдан, касбу корингдан, қаерда туғилганингдан қатъий назар бутун бир мамлакат сенинг хонадонинг.

Дарҳақиқат, ана шу хонадон Ватан деб аталмиш буюк бир туйғунинг сарчашмаси, она юртнинг остонаси эканлигини янада чуқурроқ ҳис этаман.

Суҳбатдошим фикрининг, орзу-ўйларининг тиниқлиги диққатимни тортади. Қозоқ элининг халқимга яқин ва маслакдош эканлигига, унинг интилиши, истиқбол сари курашлари қадрдон элимнинг ўй-ташвишлари билан уйғунлигига гувоҳ бўламан.

Гурьев нефтчиларининг вакили бўлган суҳбатдошим Қозоғистоннинг мамлакат халқ хўжалиги тараққиётига қўшаётган ҳиссаси ҳақида тобора тўлқинланиб сўзлайди:

— Балхаш ва Жезқозгон кон-металлургия, Лениногорск ва Ачисой ярим металлар, Усть-Каменогорск тошкўмир-рух ва титан-магний комбинатлари, Чимкент қўрғошин заводи маҳсулотлари нафақат мамлакатимиз, балки чет эл саноат корхоналарида ҳам фойдаланилмоқда, — дейди у фахр билан. — Усть-Каменогорск комбинатида ишлаб чиқарилаётган мис ва рух маҳсулотлари Лондондаги рангли металлар биржасида рўйхатга олинган ва халқаро савдо эталони сифатида тан олинган.

Мамлакатда ишлаб чиқарилаётган темир рудаларининг ўндан бир қисми, хромнинг эса барчаси шу ўлкадан қазилмоқда. Урал, Ғарбий Сибирь ва мамлакатнинг бошқа йирик саноат зоналари Қозоғистон хом ашёсидан фойдаланмоқда. Қарағанда ҳавзасида қазилаётган коксли кўмир бутун мамлакатга хизмат қилмоқда. Жаҳон практикасида ҳали синаб кўрилмаган энг юқори кучланишли Экибастуз — Марказ электр тармоғи СССР ягона энергия системасига уланган. Манғишлоқ, Эмба, Гурьев ва Актюбинск нефть, газ конлари, нефтни қайта ишлаш заводлари, йирик электр станциялар шаҳарлари ҳисобланади.

Қозоғистон қўриғи халқ қаҳрамонлигининг буюк тимсоли. Минглаб кишилар ўз тақдирларини қўриқ билан боғладилар. Чўлда ғалла ўстирдилар, замин эса одамларни камолга етказди, чинакам ватанпарварлик ва интернационализм туйғуларини шакллантирди. Янги, қийин ва машаққатли шароитда синовдан ўтказди, тоблантирди. Ана шу қаҳрамонлик натижасида республика мамлакатнинг дон ва чорва маҳсулотлари асосий базаларидан бирига айланди.

Урал область Фрунзе районидаги «Красний партизан» совхози директори Карим Тошмаҳамбетович Утеулов билан суҳбатимиз янгиланиш ва туб иқтисодий ислоҳот даврида хўжаликни бошқариш ҳақида борди.

— Хўжаликни бошқаришга янгича ёндашув ўз самарасини бермоқда, — дейди Карим Тошмаҳамбетович, — совхозимиз 30 йилдан буён давлатдан қарздор эди. Икки йилдирки соф фойда ҳисобига яшаяпмиз. Хўжалигимизда руслар, татарлар, немис ва қозоқлар аҳилликда яшашади. Ҳашар йўли билан болалар боғчаси, стадион, ҳаммом, маданият уйи қурдик. Йўлларни яхшиладик, кооператив уйлар қуришни йўлга қўйдик. Барча миллат вакиллари ёнма-ён, елкама-елка туриб меҳнат қилишди. Чиқиндига чиқариб ташланган металлар, темир-бетон буюмлари синиқлари, ёғоч-тахта каби маҳсулотлардан фойдаланиб иморатларимизнинг арзон ва тез битишига эришдик.

— Кўп миллатли хўжаликда урф-одатлар ва анъаналарга қандай риоя қилинади?

— Хўжалик раҳбари сифатида ҳар бир хонадондаги маросимда қатнашаман. Тўйми у, азами, фарқи йўқ. Киши бошига қувончлими, қайғулими кун тушгандан сўнг қўшнилар миллатига қараб ўтиришмайди, енг шимариб ишга киришади, бирбирларига кўмаклашишади. Бир-бирларининг энг яхши анъаналарини қабул қилишади. Бир тўйда ҳам русча, ҳам қозоқча, немисча қўшиқлар куйланади, рақслар ўйналади.

Энг муҳими, кишиларнинг кўнглини топиб, бир-бирига ҳурмат, ўзаро муносабатни чуқурлаштириш керак. Ана шунинг ўзи ҳаётга, меҳнатга муносабатни, қолаверса бутун жамиятга муносабатни белгилайди. Соф интернационалистнинг фазилати ҳам ана шунда деб ўйлайман.

Директор билан суҳбатимиз қизигандан қизирди. Биз бир хўжалик аҳли сабаб бутун мамлакат халқларининг ўзаро дўстлиги ва қардошлигини мустаҳкамлаш, барча миллат вакилларининг ягона мақсад ва орзу-умид йўлида курашишлари учун янгича яшаш ва фикрлашни қарор топтириш зарурлигини англадик. Бу бизнинг умумий хонадонимиз — Ватан истиқболи учун энг зарур ва ишончли йўл эканлигига яна бир бор гувоҳ бўлдик.

МУШТАРАК ТУЙҒУЛАР

Миллий ва миллатлараро муносабатлар мавзуида қозоқ халқининг таниқли шоири Ўлжас Сулаймонов билан суҳбат таъсирида юрибман. Олмаота кўчаларини, боғу майдонларини кезаман. Қайта қуриш деб ном олган инқилобий ўзгартишлар даврида қозоқ элининг катта бунёдкорлик ишларини кўраман. Бу ерда танишган дўстларимнинг уйларида қўноқда бўламан. Қардошларимдан долзарб масала — миллий ва миллатлараро муносабатлар хусусидаги фикрларини сўрайман.

Берик Утеулин — Олмаота шаҳар, Фрунзе район ижроия комитети ходими:

— Миллий ва миллатлараро муносабатларнинг қай тарзда бўлиши, энг аввало, кишининг ички маданиятидан, одамларга ва воқеликка муносабатидан келиб чиқади деб ўйлайман. Ўз қадрини билган киши бошқалар шанига доғ туширмайди ва уларнинг қадрига етади.

Характерлар ҳар хил бўлганидек, ҳаётга муносабат ҳам, интилишлар ҳам турлича. Бинобарин, масалага шахсий икир-чикирга, ўзаро адоватларга ёки маҳаллийчилик ҳис-туйғуларига берилмай умумий манфаат ва ягона мақсад нуқтаи назаридан қараш керак. Ана шунда одамларнинг бир-бирини тушуниши осон бўлади. Тоғли Қорабоғ воқеаларини эсланг. Болтиқбўйи республикаларидаги аҳвол бундан яхши эмас. Ана шуларнинг ҳаммаси ўзига ортиқча бино қўйиб, ўз манфаатини умумхалқ, умумдавлат манфаатидан баланд қўйиш натижасида келиб чиқмадими?!

Роҳила Жуасбекова — Павлодар область, Иртиш шаҳри, адвокатура ходими:

— Миллий ифтихор ва интернационал туйғу хусусида ўйлар эканман, энг аввало миллий маданият ва тилни, ўзи вакил бўлган халқ тарихини билиш зарур деб ўйлайман. Бундай киши ўзида албатта бошқа миллат тарихи ва маданиятига эҳтиёж сезади, қардош халқларнинг анъаналарини ҳурмат қилиш туйғуси кучли бўлади.

Яна бир масала. Менимча, бизда, айниқса ёшларда 20—30 йиллардаги оталаримизнинг фидойилиги, ягона мақсад учун қатъий курашчанликлари етишмайди. Коллективлаштириш даврини олинг, ёки Қозоғистон қўриғини кўз олдингизга келтиринг. Оз-моз бўлса-да, Катта Фарғона канали қурилиши — машҳур афсонавий халқ ҳашаридаги қаҳрамонликлар ҳақида эшитганман. Ҳозир ҳамма ўз иши билан банд. Ўз ташвиши ўзига кифоя қиладигандек. Йилда бир-икки бўладиган шанбаликларга не ур-сурлар билан одам тўпланади. Бошқа умумий фидойиликлар ҳақида гапирмай қўя қолай. Ана шуларнинг замирида маълум маънода кўп миллатли мамлакат тақдири ётади. Демак, миллий ифтихор ва интернационал туйғу ҳам бир жиҳатдан ана шунга боғлиқ.

Маншук Шажимова — Олмаота шаҳри, журналист:

— Узоқ йиллар фақат планлар ва умумий ҳисоботлар кетидан қувилди. Бундай нуқсон бизда ёки сизларда — Ўзбекистондагина эмас, бутун мамлакатда содир бўлди. Миллий маданиятлар тараққиёти, халқларнинг ўзаро бир бирини ўрганиши, совет кишиси онги ва қалби учун кураш ишлари чеккага суриб қўйилди. Интернационализм барқарор, миллий масала ҳал бўлди деб жар солинди. Бироқ ҳаёт ҳақиқати, реал воқелик ўз кучини кўрсатди. Бу борадаги камчиликлар ошкоралик ва демократия шарофати билан кўзга ташланиб қолди.

Роҳила тўғри муаммони ўртага ташлади. Биз қардошларимиз маданияти у ёқда турсин, ўз тарихимизни яхши билмаймиз. Ўзбек халқи ҳақида гап кетганида Беруний ё Навоийни эслаймиз. Очиғини айтиш керак, баъзан уларнинг қайси бири олим, қайси бири шоир эканлигини билмай қоламиз. Тожикистон, Туркманистон ё Қирғизистон хусусида ҳам таассуротимиз ана шундай. Сизларнинг ҳам, ишонаманки, бизнинг ўтмиш маданиятимиз ҳақида тасаввурларингиз ўртача. Демак, биз бир-биримизга юзаки яқин эканмиз-да деган фикрга борасан, киши. Аслида бу ҳақиқат. Биринчи галда маънавий камолотга етишишимиз керак. Миллатлараро муносабатнинг асл пойдевори ана шунда деб ўйлайман.

Қозоқ дўстларим билан суҳбатлардан бутун бир мамлакат ташвиши ҳаммамизнинг ташвишимиз эканлигига, бир мақсад йўлида курашаётганлигимизга амин бўлдим. Унинг истиқболи ҳам, иқболи ҳам ана шу ягона хонадон фарзандларининг интилишлари муштараклигида, умидлари уйғунлигида. Тозариш, жамиятни тубдан янгилаш ва поклаш руҳи барқ уриб турган бир пайтда дўстларимнинг эзгу ишлари жонажон халқим интилишлари билан пайваста эканлигидан чексиз ғурур ҳиссини туйдим.

Икки аср оралиғида — учинчи минг йиллик остонасида турган дўстларимга «Истиқболга элтувчи йўллинг ёруғ бўлсин, манглайингда қуёш порласин, қардошим!» — дейман.

Нарзулла ЖЎРАЕВ.

Тошкент—Олмаота

СЎЗ — ТОШКЕНТДА ЎТАЁТГАН ОСИЁ — ТИНЧ ОКЕАНИ РЕГИОНИ ХОТИН-ҚИЗЛАР ЖАМОАТЧИЛИГИНИНГ «ХОТИН-ҚИЗЛАР ДУНЁ УЧУН ВА ДУНЁ ХОТИН-ҚИЗЛАР УЧУН» МАВЗУИДАГИ АНЖУМАНИ ҚАТНАШЧИЛАРИГА

ОНАЛАР ТИЛАГИ

●

ПУХОВА З. П, СОВЕТ ХОТИН-ҚИЗЛАР КОМИТЕТИ РАИСИ, СССР ХАЛҚ ДЕПУТАТИ

●

Анжуманимизнинг «Хотин-қизлар дунё учун ва дунё хотин-қизлар учун» шиори остида ўтаётганининг рамзий маъноси бор. Дарҳақиқат, биз жаҳон хотин-қизлари хавфсизлик, дунёда тинчликни сақлаб қолиш учун қўлимиздан келган ҳамма чора-тадбирларни ишга солишга тайёрмиз. Биринчи навбатда хотин-қизларни ўзлари яшаётган регионидаги аёллар ва болалар учун яратилган социал-иқтисодий шарт-шароитлар, қанчалик талаблар даражасида экани қизиқтирмоғи лозим. Афсуски, планетамизда миллионлаб болакайлар очликдан қирилиб кетаётгани, саводсизлик, муҳтожлик, касаллик каби иллатлар ҳукм сураётгани сир эмас. Бу муаммоларни бартараф этишни кечиктириб бўлмайди. Шуни айтиш керакки, бу борада яхши тажрибага эришган дугоналаримиз ҳам бор. Бугунги анжуман турли халқ вакилларининг ана шундай тажриба алмашувлари учун имконият яратади.

Анжуманда хотин-қизларнинг жамиятдаги ўрни, социал-иқтисодий ҳаётда қатнашувига доир масалалар хусусида алоҳида тўхталинади. Хусусан, оилани соғломлаштириш, унинг жамиятдаги роли энг муҳим социал вазифадир. Шуни алоҳида таъкидлашни истардимки, СССР халқ депутатлигига сайланган ҳар икки депутатдан бирининг программасида хотин-қизлар ва болалар аҳволи, турмуши ва иш шароитини кўтариш масаласи ўз аксини топган. Негаки, ҳали бу муаммоларнинг ҳаммаси ҳал этилгани йўқ. Хотин-қизларнинг ижтимоий фаоллигини янада юксак даражага кўтариш керак. Уларнинг муҳим қарорларни ишлаб чиқиш ва қабул қилишдаги ролини ошириш зарур.

Деҳли Декларацияси, СССР билан АҚШ ўртасидаги муносабатларнинг яхшилануви, Афғонистондан совет қўшинларининг олиб чиқиб кетилиши — булар халқлар ўртасида тинч-тотув яшаш учун қўшилган ажойиб ҳиссадир. Бунда жаҳон аёлининг ўрни бор, албатта. Хотин-қизлар бундай жаҳоншумул ишларнинг оддий кузатувчилари эмас, балки жанговар иштирокчиларидир. Шундай экан, жаҳон тақдири ҳар биримизга, бизнинг активлигимизга, ташкилотларимизнинг жанговар фаолиятига ҳам кўп жиҳатдан боғлиқдир.

ШИОРИМИЗ — БИРДАМЛИК

●

ЧИОНГ МИ ХОА, ВЬЕТНАМ ХОТИН-ҚИЗЛАР СОЮЗИ РАИСИ ЎРИНБОСАРИ

●

Тошкентда биринчи бор бўлишим. Очиғини айтганда, бу шаҳарни шундай чиройли қиёфада кўраман деб сира ўйламагандим. 1966 йилги Тошкент зилзиласидан хабар топганимизда уни мутлақо бошқача тасаввур этган эдик. Пойтахтнинг бугунги кўриниши — бу қардошлик, дўстлик рамзи. Башариятнинг буюк доҳийси В. И. Ленин социалистик жамиятни худди шундай кўришни орзу қилган эди.

Халқлар дўстлиги майдонидаги темирчи Ш. Шомаҳмудовлар оиласига ўрнатилган ҳайкал бизни ниҳоятда ҳаяжонлантириб юборди. Бу халқлар ўртасидаги қардошлик, меҳр-оқибат, инсонийлик тимсолидир. Чиндан ҳам ғалабани бусиз таъминлаб бўлмайди. Бугунги анжуманимизнинг шиори ҳам дунёга тинчлик сўзлари билан суғорилган. Биз КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ М. С. Горбачевнинг Хитой Халқ Республикасига расмий визити ҳаяжонли кунларида тўпланиб турибмиз. Бу учрашув нафақат совет ва хитой халқлари дўстлиги учун, балки Осиё ва Тинч океани регионии халқлари бирдамлиги учун ҳам хизмат қилади, деб ишонамиз.

Вьетнам хотин-қизлари халқаро вазиятни юмшатиш ва тинчликни сақлаш, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш борасида ниҳоятда ҳушёр турибдилар ва бунинг учун курашмоқдалар. Вьетнамдаги қонли уруш, химиявий қурол-аслаҳалардан фойдаланиш Осиё ва Тинч океани регионидаги аҳволнинг кескинлашувига сабаб бўлди. Бундан биринчи навбатда хотин-қизлар, болалар жабр кўрдилар. Шунинг учун ҳам Вьетнам хотин-қизлари космос ҳарбийлаштирилишига, химиявий қурол-аслаҳалардан фойдаланишга қарши оёққа турганлар. Улар ўртоқ М. С. Горбачевнинг ўтган йил декабрида БМТдаги нутқида илгари сурилган янги совет ташаббусларини қизғин қўллаб-қувватламоқдалар.

БАҒЛОН ВИЛОЯТИГА ЖЎНАТИЛДИ

Афғонистоннинг Бағлон вилоятидаги Пули-Хмрий шаҳрида қурилаётган «Самарқанд» меҳмонхонаси учун ускуна ва мебеллар жўнатилди. Самарқандликлар бу шаҳар аҳли билан илгаридан оталиқ алоқалари ўрнатишган.

Вилоятда совет лойиҳаларига кўра 320 ўринли мактаб ва болалар уйи — учта фельдшерлик-акушерлик пункти қурилмоқда. Самарқандликлар бу вилоят меҳнаткашларига УАЗ-469 маркали «тез ёрдам» автомашинасини, бир автобусни, икки тракторни совға қилдилар. Ушбу шаҳарда 400 номерга мўлжалланган автомат телефон станцияси қурилди. Шу кўклам бу ерда «Дўстлик» боғи бунёд этилди. Ўзбек диёридан олиб келинган мевали ва ёввойи дарахтлар кўчатлари яхши тутиб кетди. Самарқанд область савдо бошқармаси Бағлон вилоятига аёлларнинг миллий кийимлари ва эркакларнинг костюмлари, пойабзал ва кундалик зарур бўладиган молларни юборди. Нарпай районидаги «Иттифоқ» колхози ашула ва рақс ансамбли концертларини афғонлар самимий кутиб олдилар. Бағлонликларга «Ўзбекфильм» студиясининг 17 та кинолентаси, Ўзбекистон ҳақидаги журналлар ва китоблар ҳам жўнатилди. Бундан икки йил муқаддам Самарқанд билан Бағлон вилояти ўртасида биринчи шартнома имзоланган эди. Шу давр мобайнида Афғонистонга қарийб 4 миллион сўмлик мол жўнатилди.

АХДП Бағлон вилояти комитетининг биринчи секретари Пастдар бошчилигидаги делегация яқинда Самарқандга келиб кетди. Ушбу делегация интернационалист жангчилар слётида қатнашди, Афғонистон билан дўстлик ва маданий алоқалар жамияти бошланғич ташкилотларига борди.

(ЎзТАГ мухбири).

● *Юбилей арафасидаги ўйлар*

ШОИР ҚАДАМЖОЛАРИ

Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий ҳаётининг охирги йиллари кечган Шоҳимардон қишлоғида юбилейга катта тайёргарлик кетмоқда. Қишлоқ гўё қайтадан бунёд қилинаётгандек. Ҳамза мақбараси ёнида унинг Шоҳимардондаги қисқа, машаққатли, лекин сермазмун ҳаёти, ижоди ҳақида ҳикоя қилувчи мемориал музей қурилмоқда ва бошқа ободонлаштириш ишлари бажарилмоқда.

Ҳа, Шоҳимардон Ҳамза ҳаётининг энг қисқа даври бўлса-да, унинг ажралмас бир бўлаги бўлиб қолди. Шоирнинг социалистик қурилиш жараёнидаги жўшқин фаолияти, айнан шу ерда намоён бўлди.

Ҳамза 1928 йил август ойида Шоҳимардонга келганидан кейин биринчи бор деҳқонларни бирлаштириб, колхоз ташкил қилди, мактаб қурди, доҳий В. И. Ленинга ҳайкал ўрнатди. Шаланг тепалигига сув чиқариш учун канал қаздирди, хотин-қизлар паранжисини ташлаб озодликка чиқишларида бошчилик қилди, хурофотга қарши атеистик ишлар олиб борди. Бу ишларни амалга ошириш, ўша даврда Шоҳимардоннинг дин нуқтаи назаридан мавқеини ҳисобга олганда ҳақиқий жасорат эди.

Шоҳимардоннинг келажаги ҳақида шоирнинг орзулари катта эди. Ҳамза билан ёнма-ён бирга хизмат қилган сафдошларидан шоҳимардонлик марҳум Абдулла Ҳотамов ўзининг Ҳамза ҳақидаги хотира китобида ёзишича, шоир Шоҳимардонни келажакда ўзбек халқининг севимли «Қизиляйлоси» бўлиб қолишини орзу қилган экан.

Бундан ташқари, 1924 йил охирида Советлар Ўрта Осиёсида ўтказилган миллий чегараланишга боғлиқ бўлган тарихий ҳужжатлардаги маълумотларга кўра, Қирғизистон ССР территориясида кичик бир «орол» сифатида жойлашган Шоҳимардон Ўзбекистон ССР ихтиёрида қолдирилишининг асосий сабаби, биринчидан, Шоҳимардон ва Ёрдон қишлоқларида яшовчи аҳоли асосан ўзбеклар бўлса, иккинчидан табиати гўзал, соф тоғ ҳавоси ва шифобахш сувларига эга бўлган бу қишлоқни келажакда республика меҳнаткашларининг дам олиш даргоҳига ва сайилгоҳига айлантириш кўзда тутилган эди. Архив ҳужжатларининг маълумотига кўра, Шоҳимардон қишлоғининг Ўзбекистон ССР территориясида қолдирилишида республика оқсоқоли Йўлдош ота Охунбобоевнинг хизмати катта бўлган. Шу боисдан ҳам Ҳамзани Шоҳимардонга шахсан ўзи олиб келган Йўлдош ота шоирга қишлоқ келажаги ҳақидаги фикр ва мулоҳазаларини айтган бўлса ажаб эмас. Бинобарин, шоирнинг Шоҳимардон қишлоғи ҳақидаги орзу-умидлари ҳам хаёл эмас, аниқ мақсад эди.

Дарҳақиқат, Ҳамзаобод истиқболи шоир ҳақ эканлигини тасдиқлади. Кейинги йилларда бир пайтлар хурофот уяси бўлган Шоҳимардонга дам олишга борувчилар афсонавий Мозорга сиғиниш учун эмас, балки, ҳақиқий сайил қилгани, табиат гўзаллигида дам олгани бормоқда. Ҳар йили май ойидан бошлаб, сентябрь ўрталаригача иттифоқдош республикалардан, қолаверса, чет эллардан меҳмонлар сайр қилгани келадилар.

Шу боис ўринли бир савол туғилади. Келаётган кўплаб меҳмонлар учун қишлоқ Ҳамза орзу қилган даражада сайилгоҳга айлантирилдими? Дам олувчилар учун барча шарт-шароитлар яратилдими? Фикримизча, Шоҳимардоннинг ҳозирги аҳволи келган меҳмонларга, айниқса, чет эллардан келаётган меҳмонларга «кўз-кўз» қиладиган даражада эмас.

Ҳамза ҳалок бўлганида 40 ёшида эди. Шундан буён ўтган 60 йил ичида Шоҳимардонда қандай ўзгаришлар бўлди? Қишлоқ ҳаётида ва жамолида нимаики янгиликлар қилинган бўлса, Ҳамза юбилейлари баҳонасида бажарилди. Хўш, бу ишлар қандай амалга оширилди? Ана шулар ҳақида мулоҳаза юритмоқчимиз.

70-йилларнинг бошларида Шоҳимардон билан Кўккўлни боғлайдиган эски транспорт йўли бузилиб, ўрнига кенг ва равон йўл қурилди. Бу транспорт ҳайдовчилари учун катта қулайлик берди. Аммо биз қилинган ишни табиат билан боғлаган ҳолда кўрадиган бўлсак, бу йўлни қуриш табиат учун қанчалик қимматга тушганлигини билиш қийин эмас. Кенг асфальтланган йўл қурамиз деб эски йўлнинг икки томонидаги қанчадан-қанча мевали ва мевасиз дарахтлар йўқ қилинди. Бу йўл қурилмасдан илгари дам олгани келганлар Кўккўлга боргунча йўл четидаги ғарқ пишган мевалардан ва табиатнинг гўзал манзарасидан баҳраманд бўлиб манзилга қандай етганликларини ҳам билмас эдилар. Янги йўлнинг қурилганига ўн йилдан ошди. Лекин йўл ёқасида ҳалигача бирорта мевали дарахт у ёқда турсин, ҳатто терак ҳам кўкартира олмадик.

Ҳамзанинг 90 йиллиги муносабати билан шоир мақбараси ёнида қўшимча маданий қурилишлар қилинди. Шу билан бирга қишлоқда ҳашаматли катта ресторан биноси ҳам қурилди. Айтишларича, бунинг учун 1,7 миллион сўм пул сарфланди. Уни очиш маросимида ўша даврнинг республика раҳбарларидан бири қатнашиб, ресторанга «Гулбаҳор» деб ном қўйди. Лекин халқнинг катта пули сафрланган бу бино ўзини оқладими? Бизнингча, оқламади. Чунки, биринчидан, ресторан биноси ўйламасдан, маслаҳатсиз, дам олувчилар учун боришга ноқулай жойга, яъни қишлоқнинг чеккасига қурилди. Натижада бу бино қурилганига ўн йилдан ошган бўлсада, унинг ҳалигача эгаси йўқ.

1980-йилнинг ёз ойида қаттиқ жала оқибатида қишлоқнинг бир томонида яшовчи аҳолининг ҳовли жойларига қисман зарар етди. Шу воқеа область ва район раҳбарлари томонидан қишлоқ аҳолисини муқим жойларидан кўчириб, янги қишлоқ қуришга қарор қилинишига сабаб бўлди. Янги қишлоқнинг лойиҳаси тайёр бўлмасдан (бу лойиҳани қишлоқ аҳолиси муҳокама қилиш у ёқда турсин, ҳатто ҳалигача кўргани ҳам йўқ) Даштроқ тепалигидан участкалар берилди ва кооператив асосида турар жой қуриш бошланди. Шу қаторда Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий ҳаётига боғлиқ тарихий жойлар ҳам бузилиб кетди. Далилларга мурожаат қиламиз. Шоир фожиали ҳалок этилган уч тор кўчанинг қўшилган жойи Ҳамза мақбарасига чиқадиган пиллапоя этагида эди. Афсуски, бу жой бузилиб ташланди. Ихчамгина шу жой атрофини чиройли темир панжара билан ўраб, очиқ музей сифатида сақлаш мумкин эди.

Бундан роппа-роса 60 йил муқаддам, 1929 йил 21 январь куни Ҳамза ташаббуси билан қишлоқда доҳий В. И. Ленинга ҳайкал ўрнатилди. Худди шу куни Ҳамза Коммунистик партия сафига кириш учун яна ариза берган эди. Айнан ўзи бўлмаса-да, лекин Ҳамза асос солган доҳий ҳайкали ҳам олиб ташланиб, қайта ўрнатилмади.

Ҳамза Шоҳимардонга келган йили қишлоқ болалари ўқиётган мактаб кичкина, яъни бир синфли бошланғич ва бир синфли кечки мактаб бўлиб, унда бор-йўғи 30 бола ўқир эди, холос. Шоир ташаббуси билан, ҳашар йўли билан қўшимча янги синфлар учун бинолар қурилди. Натижада бир йилнинг ўзида 200 дан ортиқ бола, 300 саводсиз эркак, 80 га яқин хотин-қиз мактабга тортилди. Қишлоқнинг марказида жойлашган ана шу тарихий мактаб ҳам бузиб ташланди.

Умуман, Шоҳимардон қишлоғининг муаммолари кўп. «Совет Ўзбекистони» газетасининг шу йил 9 май сонида Ҳамзаобод қишлоқ Советини раиси А. Сирожиддиновнинг жуда ўринли мақоласи чиқди. Мақоладаги муаммоларни ҳал қилишда шоҳимардонликларнинг ўзлари, қолаверса, қишлоқ Совети ҳам асосий роль ўйнашлари керак.

Хуллас, буюк инқилоб шоири қадамжоларини биз бундан буён авайлаб, асрашимиз ва келажак авлодга тўкис қолдиришимиз лозим.

М. ЖЎРАЕВ,
тарих фанлари кандидати.

Ахборот

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР

«Камалак» кооперативи

● **«Камалак» кооперативи коллективи хизматидан кўпчилик мамнун.**

Эркаклар ва хотин-қизлар учун мўлжалланган кийим-кечаклар сифатли ва бежиримлиги билан харидорларга манзур бўлмоқда. Кооператив аъзолари мактаб ўқувчилари формаси ва кичкинтойлар учун кийим-кечаклар тикишни ҳам ўзлаштирмоқдалар.

Олимбой Мадраимов бошлиқ коллектив аъзолари кўпчиликнинг ёшига ва дидига мос газламалар танлаш ва таклиф қилиш ёки харидор келтирган матолардан улар истаги бўйича буюртмаларни бажариб, эътибор топмоқда. «Камалак» кооперативи аъзолари йил бошида 2 минг сўм, ундан кейинги ойда эса 5 минг сўмлик маҳсулот тайёрлашга муваффақ бўлдилар. Иқтисодий фойда ҳам шунга яраша.

«Қиз йигирмага чиққанда»

● **Шундай деб аталган драматик баҳс-спектакль Нукусдаги С. Хўжаниёзов номли ёш томошабинлар театри саҳнасида қўйилди.**

С. Болғабоевнинг бу асарида ёшлар ҳаёти, турмуш чорраҳаларидаги воқеалар ўз ифодасини топган. Спектаклни Қорақалпоғистон АССР халқ артисти, Бердах номидаги автоном республика мукофоти лауреати Реимбой Тўрениёзов саҳналаштирди. Янги спектакль томошабинларда яхши таассурот қолдирмоқда.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

● *Спорт*

Велопойга:

ТУМОВ ПАНД БЕРДИ

Халқаро Тинчлик пойгаси давом этмоқда. Фақат қолган йўлни совет пойгачиларидан беш нафари давом эттирадиган бўлиб турибди. Команда капитани, тошкентлик Жамолиддин Абдужабборов ўйиндан чиқишга мажбур бўлди. У дастлабки босқичда зафар қучгани маълум. Ўшанда у бироз нафаси бўғилгани ҳақида шикоят қилган эди. Терма командамиз врачи бунинг боиси Жамолиддиннинг мусобақа арафасида ўткир тумов билан оғриганлигининг асорати, деб билди. Унга томчи-дори — солутан ичишни тавсия этди. Бундай дори таркибида эса спортчилар учун ман этилган эфедрин оз миқдорда бўлишига қарамай, пойгачимизга панд берди. Халқаро мусобақалар қоидасига мувофиқ Жамолиддин Абдужабборов мусобақадан четлаштирилди. У шунингдек, уч ойгача ҳеч бир пойгада қатнашмай туради.

Енгил атлетика:

МЕЗБОНЛАР ЗАФАРИ

Тошкентдаги «Пахтакор» стадионида Ўрта Осиё республикалари спортчиларининг анъанавий мусобақаси ўтказилди. Республикамиз енгил атлетикачилари муваффақиятли иштирок этдилар. Улар 523 та очко тўплаб, команда ҳисобида зафар қучишди.

Шахсий ҳисобда тошкентлик лангар билан сакраш устаси Радион Гатаулин 5 метру 80 сантиметрли маррани эгаллаб, муваффақият қозонди. Ирина Матросова (Тошкент) 1500 ва 3000 метр масофаларга югуриб, маррада биринчи бўлди.

Бугун — Халқаро музейлар куни

✦ **Қадимий, ҳамиша навқирон Бухоро шаҳри ҳаёти ва манзараларини ЎзТАГ сураткашлари Р. Шагаев ва А. Горокрик ўз лавҳаларида акс эттиришган: Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати — усталар Тоҳир Қосимов ва Раҳмон Рўзиев (чапдан ўнгга) иш устида; XVI—XVII асрда қурилган Лабиҳовуз меъморий ансамбли олдидаги чойхона шаҳар аҳолиси ва меҳмонларнинг севимли дам олиш масканларидан биридир.**

Шундай даргоҳки...

Ўзбек совет музикасининг асосчиларидан бири, композитор, дирижёр, педагог ва жамоат арбоби Мухтор Ашрафий музейини яратиш ҳақидаги қарор 1976 йили қабул қилинган эди. Республикамиздаги ягона музика маданияти музейида 15 мингдан ортиқ экспонат қўйилган. Унинг архиви ўзбек музика маданиятининг 30-йиллардан то 70-йиллар ўрталаригача бўлган 40 йиллик даврни қамраб олган. Биринчи миллий опера, симфония, илк дирижёрлик ижроси муваффақияти, республикада опера санъати пайдо бўлиши ва ривожланиши бевосита М. Ашрафий номи, унинг ижодий иши билан боғлиқ.

Музей экспонатлари фонди йилдан-йилга бойиб бормоқда. Қимматбаҳо коллекциялар орасида халқ чолғу асбоблари алоҳида ўрин тутади. Бундай асбобларни музей учун халқ устаси А. Зокиров ясаган.

Музей экспозициясига композиторнинг таъмирланган кўҳна занг урувчи соати ҳам қўйилган. «Қурилиш» марши ёзилган пластинкани эса республикада хизмат кўрсатган артист И. Муллаев тортиқ этган.

Тасвирий санъат материаллари Ю. Колесниковнинг Ж. Неру ва Индира Ганди бюстлари ҳамда Алишер Навоий номли ўзбек давлат академик опера ва балет Катта театридан олинган «Бўрон» ва «Дилором» опералари персонажлар кийимлари билан бойитилган.

Музей ходимлари бугунги кунда музика экспозицияси устида иш олиб бормоқдалар. М. Ашрафий асарларидан янграйдиган парчалар экскурсияга келган томошабинлар учун доимо ҳамроҳдир.

Бу йил — композитор ижодий таржимаи ҳолида юбилей йилдир. Июнь ойида С. Василенко билан ҳамкорликда яратилган илк ўзбек операси «Бўрон»га 50 йил, «Севги тумори» балетига эса 20 йил тўлади. Иккала асар ҳам ўзбек совет музикаси тарихига ёрқин саҳифа бўлиб ёзилган. Музейда бу саҳна асарларининг асосини кўрсатувчи кўргазма тайёрланмоқда, ундан турли суратлар, матбуотда эълон қилинган тақризлар, турли йиллар афишалари ва программалари ҳам ўрин олади.

М. Ашрафий музейи музикачи хотираси ҳақидаги даргоҳгина эмас. Музей ходимлари бу ерда кенг миқёсли ишларни олиб бормоқдалар. Бу ерда композитор номи билан аталувчи ўқув юртлари билан доимий алоқа ўрнатилган.

Музейнинг музика хонаси Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Т. Мишурис раҳбарлигидаги республика давлат симфоник оркестрининг скрипкачилар ансамбли учун машғулот залига айланган. Бу ерда ҳар ҳафтада янги ижодий коллективнинг машғулоти бўлиб ўтади.

Музейда Тошкент давлат консерваториясининг музика баҳси клуби аъзоларининг ҳам учрашувлари давом этмоқда. Бу жамият ўз йиғилишларида XX аср композиторларининг ижодини, шунингдек, Ўзбекистон ёш композиторларининг янги асарларини муҳокама қиладилар.

Кейинги йилларда бу даргоҳга Москва, Ереван, Краснодар, Урал, Қозон ва бошқа шаҳарлардан санъат арбоблари ташриф буюришди. Жумладан, Олмаота консерваториясининг доценти А. Кетегенованинг фахрий китобга ёзиб қолдирган дил сўзлари ғоят ҳаяжонлидир. Тошкент политехника, рус тили ва адабиёти институтларининг студентлари ҳам музейнинг фаол аъзоларидандир.

Е. ТЕМИНА,
санъатшунослик кандидати.

Муҳаррир
У. УСМОНОВ.

● *Реклама ва эълонлар* ●

ТОШКЕНТ ТЕМИР ЙЎЛ ТРАНСПОРТИ ИНЖЕНЕРЛАРИ ИНСТИТУТИ
қуйидаги ихтисосликлар бўйича
1989 ЎҚУВ ЙИЛ ЎЧУН
АСПИРАНТУРАГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

ИШДАН АЖРАЛГАН ҲОЛДА ЎҚИШ УЧУН темир йўл ҳаракати составлари ва поездларни тортиш, машинасозлик ва машиналарнинг деталлари (институтга мақсадли йўналиш билан келганлар), амалий геометрия ва инженерлик графикаси, қурилиш механикаси (институтга мақсадли йўналиш билан келганлар), моддий-техника таъминоти экономикаси, планлаштириш ва уни ташкил этиш (соҳалар бўйича).

ИШДАН АЖРАЛМАГАН ҲОЛДА ЎҚИШ УЧУН темир йўл ҳаракати состави, темир йўл транспортидан фойдаланиш (сигнализация, марказлаштириш ва технологик алоқа системалари билан бирга).

«Қурилиш механикаси», «темир йўл транспортидан фойдаланиш» (махсус марказий бюро билан бирга) ихтисосликлари бўйича ҳужжатлар 1989 йил 20 майгача қабул қилинади.

ИМТИҲОНЛАР 1989 ЙИЛ 10 ИЮНДАН 10 ИЮЛГАЧА ЎТКАЗИЛАДИ.

Бошқа ихтисосликлар бўйича ҳужжатлар 1989 йилнинг 1 октябригача қабул қилинади.

Имтиҳонлар 1989 йилнинг 10 ноябридан 10 декабригача ўтказилади.

УМУМИЙ АСОСЛАРДА ҚАБУЛ ШАРТЛАРИ БЕЛГИЛАНАДИ.

Аспирантурага кириш учун зарур бўлган ҳужжатлар қуйидаги адресга жўнатилсин: 700045, Тошкент шаҳри, Л-45, Оборонная кўчаси, 1-уй. Телефонлар: 99-05-65, 99-04-87, аспирантура бўлими.

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 18/V да **Пиковая дама** (19.00), 19/V да **Раймонда.**

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИ БИНОСИДА — 18/V да **Қўзи Корпеш-Баян сулув** (19.30).

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 18/V да **Кампир нетармиш** (19.30), 19/V да **Темир хотин** (Фарғона область ўзбек музикали театрининг спектакли (19.30).

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 18/V да **Келинлар қўзғолони** (19.30), 19/V да **Майсаранинг иши** (18.00 да).

«Совет Ўзбекистони» газетаси редакцияси коллективи редакция бўлим мудири Э. Охуновага отаси, шахсий пенсионер

Қосимжон ОХУНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»
(«Советский Узбекистан»)
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС:
700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19, пропаганда — 32-55-70, саноат, қурилиш ва транспорт — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09, қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70, совет қурилиши — 33-12-16, 32-57-20, 32-54-18, фан, маданият ва халқ таълими — 33-44-51, 32-57-21, адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16, ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, халқаро ҳаёт — 32-54-14, хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 32-53-16 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06, коммунистик ахлоқ — 32-54-29, фельетонлар — 32-54-27, иллюстрация — 32-57-22.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.
Газета офсет усулида, А—2 форматида босилади.